

Vastuullisuus- katsaus 2023

Sisällys

Tästä katsauksesta

Hienoa, että olet kiinnostunut Vaasanin vastuullisuustyöstä! Olemme koonneet sidosryhmillemme tiiviin paketin meille tärkeimmistä vastuullisuusteemoista, tavoitteista ja tuloksista. Antoisia lukuhetkiä!

Otamme ilolla vastaan palautetta ja mahdollisia kysymyksiä tästä katsauksesta ja sen teemoista voidaksemme kehittää sisältöä edelleen. Voit lähettää palautetta osoitteeseen vastuullisuus@vaasan.com

VAASAN

Toimitusjohtajan katsaus	3
Vaasan lyhyesti	5

VASTUUMME

Siinä maistuu hyvä	8
Kestävän ruoan puolesta	8
Meille tärkeät kestävän kehityksen 2030 -tavoitteet	9
Meille tärkeät teemat	10
Tavoitteet ja tulokset	11

HYVINVOINTI

Hyvinvointia pellosta pöytään	12
Tuotteiden terveellisyys	12
Vastuullinen hankinta	14
Leipäkulttuuria rakentamassa	17

YMPÄRISTÖ

Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus	20
Leipomoiden ympäristövaikutukset	21
Leipähävikin hallinta ja hyödyntäminen	22
Kuljetukset	25
Lantmännenin Ilmasto & Luonto -viljelyohjelma	27

IHMISET

Töissä Vaasanilla	29
Me vaasanilaiset	29
Työturvallisuus ja hyvinvointi	30
Osaamisen kehittäminen	31

RAPORTOINTI

Raportointiperiaatteet	32
Yhteystiedot	36

Toimitusjohtajan katsaus

Olemme Vaasanilla tehneet vastuullisuusmatkaa jo pitkään. Nyt halusimme kertoa hyvän leivän ystäville matkamme tähänastisista käänteistä ja tulevaisuuden tavoitteista yhdessä paketissa.

Elämme monella tapaa haastavia aikoja. Ilmastonmuutos vaikuttaa jo viljelyolosuhteisiin, luontokato etenee ja geopolittisen turvallisuustilanteen kiihdyttämä inflaatio tuntuu edelleen jokaisen kukkarossa.

Nykyhaasteiden keskellä meidän on tärkeä katsoa kauemmas ja huolehtia toimintamme kestävydestä pitkällä aikavälillä. Perustehtävämme on leipoa suomalaisille herkullista ja terveellistä leipää, nyt ja tulevaisuudessa, ja meillä on oma tärkeä roolimme Suomen huoltovarmuuden ylläpidossa. Siksi huolehdimme myös toimintamme kauaskantoisesta kestävydestä.

Olemme sitoutuneet ilmastonmuutoksen ja luontokadon hillintään omalta osaltamme. Samalla meille on tärkeää kaikkien oikeus terveelliseen ruokaan, työntekijöidemme hyvinvointi ja se, että ihmisoikeuksia kunnioitetaan läpi arvoketjumme. Vastuullisuus tulee huomioida kaikessa toiminnassamme, pelloilta pöytään.

Olemme asettaneet osana Lantmännen Unibakea tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet. Tärkeitä askeleita kohti ilmastotavoitteitamme on jo otettu esimerkiksi investoimalla Vantaan leipomolla ensimmäiseen sähköiseen tuotanto-linjaan ja liittymällä Lantmännenin Ilmasto & Luonto -viljelyohjelmaan. Ensimmäiset Ilmasto & Luonto -merkityt Vaasan Ruispalat Ohut Herkku -tuotteet tulivat kauppoihin elokuussa 2023. Ostamalla Vaasan-leipää, kuluttaja voi siis tukea kestävämpää rukiin viljelyä Suomessa sekä viljelijöitä, jotka tekevät konkreettisia toimenpiteitä pelloilla päästöjen vähentämiseksi, luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi ja hiilen sitomiseksi maaperään.

Leipähävikin välttäminen on meille sydämen asia, ja olemme jo pitkään tehneet töitä hävikin vähentämiseksi omassa toiminnassamme. Otimme vuonna 2023 valtavan harppauksen hävikinhallinnassa, kun tuotekehityksen edistysaskelien ja Vaasan Ruispalojen resepti-uudistuksen ansiosta pystyimme siirtymään uuteen toimitustapaan: Nyt leipiämme toimitetaan kauppoihin myös leivontapäivän jälkeisenä päivänä leivän tuoreuden siitä kärsimättä. Toimitustapamuutos leikkasi leipomoissa syntyvästä valmiin leivän hävikistä jopa kolmanneksen, mikä on merkittävä loikka eteenpäin matkallamme kohti hävikin puolittamista.

Suomen suosituimman ruisleivän valmistajana erityisesti täysjyväleivän leipominen on meille suuri terveysteko, josta olemme ylpeitä. Haluamme kannustaa suomalaisia syömään täysjyvätuotteita ravitsemussuositusten mukaisesti, omaa ja

ympäristön terveyttä tukien. Aiomme olla eturintamassa tulevana vuosina puhumassa täysjyvän ja leivän puolesta tärkeänä osana terveyttä ja hyvinvointia tukevaa ruokavaliota.

Tiedostamme, että matkalla kohti kestävämpää tulevaisuutta vauhtia täytyy kiihdyttää, ja näin aiomme tehdä. Vaikka kansainvälinen turvallisuustilanne haastaa meitä ja toimintaympäristön ennakointia jatkossakin, Vaasan-leipien ystävät voivat luottaa siihen, että teemme kaikkemme kotimaisen leipäkultuurin valoisaa tulevaisuuden turvaamiseksi.

Kuluneen vuoden aikana siirryin Lantmännen Unibaken pakasteliiketoiminnasta tuoreleivän pariin ja aloitin uudessa roolissa Vaasan Oy:n toimitusjohtajana. Vuosi oli liiketoiminnan kannalta onnistunut, vaikka myynnin ja tuotantopanosten kustannusten ennustamisesta on tullut pandemian ja energiakriisin jälkeen entistä haastavampaa. Haluankin kiittää kaikkia vaasanilaisia ja yhteistyökumppaneitamme kuluneesta vuodesta. Kestävämpää tulevaisuutta tehdään yhdessä, joka päivä, ja meille on kunnia-asia tehdä siitä tulevaisuudesta entistä maistuvampaa, leipäpala kerrallaan.

Helsingissä huhtikuussa 2024

Tuomas Mantere

Toimitusjohtaja

Vaasan lyhyesti

Vaasan Oy on suomalainen leipomoalan yritys, joka työllistää Suomessa noin 500 henkilöä. Historiamme ulottuu aina vuoteen 1849, mikä tekee meistä Suomen vanhimman valtakunnallisen leipomoalan toimijan. Leivomme suomalaisten rakastamia leipiä neljässä leipomossa eri puolilla maata: Kiimingissä, Vammalassa, Kuusankoskella ja Vantaalla. Tunnetuimpia tuotemerkkejämme ovat Vaasan Ruispalat ja Vaasan Kauratyyny. Valikoimiimme kuuluvat myös Vaasan Street food -tuotteet sekä muutamat makeat leivonnaiset.

Taloudelliset vaikutukset

		2023	2022	2021
Liikevaihto	M€	147	137,9	135
Tavara- ja palveluhankinnat	M€	90,5	81,8	79,3
Henkilöstökulut	M€	30,3	28,9	29,7
Maksetut verot	M€	0	0,2	0,8
Investoinnit	M€	2,2	9	1,2
Sponsorointi ja lahjoitukset	M€	0,2	0,3	0,2

Vuoden 2023 tuloksesta jaettu konserniavustus vähensi maksettuja veroja.

Vuodesta 2015 lähtien olemme olleet osa Lantmännen Unibakea, joka on yksi Euroopan johtavista leipomoyrityksistä. Lantmännen Unibakella on toimintaa yli 20 maassa eri puolilla maailmaa, ja Unibaken kautta kuulumme maanviljelijöiden omistamaan Lantmännen-monialakonserniin. Suomessa toimii neljä Lantmänneniin kuuluvaa yritystä: Vaasan Oy, Oy Lantmännen Unibake Ab Finland, Lantmännen Cerealiala Oy ja Lantmännen Agro Oy.

Vaasanin liikevaihto Suomessa vuonna 2023 oli 147 miljoonaa euroa.

Lue lisää kansainvälisen perheemme jäsenistä:

- Lantmännen-konserni: lantmannen.fi
- Omistajamme Lantmännen Unibake: lantmannen-unibake.com
- Sisaryhtiömme:
- Lantmännen Unibake Finland: lantmannen-unibake.fi
- Viron yhtiömme: leibur.ee
- Latvian yhtiömme: hm.lv
- Liettuan yhtiömme: vilniausduona.lt
- Lantmännen Cerealiala: lantmannencerealiala.com/fi
- Lantmännen Agro: lantmannenagro.fi

● Leipomot
● Pääkonttori

● Kiiminki

Vammala

● Kuusankoski

Helsinki

Vantaa

Vuoden 2023 kohokohtia vastuullisuudessa

Vuonna 2023 onnistuimme leikkaamaan sekä valmiiden leipien hävikkiä että arvoketjun ilmastopäästöjä Vaasan Ruispalojen reseptiuudistuksen sekä uuden toimitusmallin johdosta. Vaasan Ruispalat Ohut herkku -leivät saivat Lantmännenin Ilmasto & Luonto -viljelyohjelman tunnuksen osoitukseksi siitä, että viljelyohjelman kriteerien mukaisesti viljelty edellisvuoden ruissato vastaa kyseisten tuotteiden vuosittaista rukiin käyttöä. Yli puolet myydystä leivästä oli terveyden ja ympäristön kannalta parempaa täysjyväleipää ja henkilöstökyselyn tulos nousi hieman edellisestä kyselykierrroksesta.

Kasvihuonekaasupäästöt
(scope 1–3)

-8 %

edellisvuodesta

Kasvihuonekaasupäästöt
(scope 1–3)

-17 %

vertailuvuodesta 2019

Energiankulutus (MWh)

-17 %

vuodesta 2019

Valmiiden tuotteiden suht. hävikki

-33 %

edellisvuodesta

Vastuullisuuden avainluvut

	2023	2022	2021
Tuotantovolyyymi, tonnia	35 215	35 560	37 048
Kotimaisen tuotannon osuus myynnistä, %	69 %	68 %	69 %
Kasvihuonekaasupäästöintensiteetti, scope 1–3, tCO ₂ e/t*	1,31	1,4	1,42
Energiaintensiteetti, MWh/t	1,38	1,38	1,47
Tuotannon prosessihävikki, %	4,7	4,8	4,2
Valmiiden tuotteiden hävikki, %	2,6	3,9	3,4
Ilmasto & Luonto -viljan osuus viljaraaka-aineista	25 %	-	-
Täysjyväleivän osuus myydystä leivästä, %**	53,6	53,9	52,2
Henkilöstökyselyn tulos***	75/100	-	73/100
Tapaturmataajuus, poissaoloon johtaneet	8,1	13,4	7,6
Luottamus & Maine -tutkimuksen tulos	3,64	3,62	3,75

* Vuoden 2021 päästöjen kokonaisinventariota ei ole laskettu. Tässä vertailuvuosi 2019

** Täysjyvän osuus yli 50 % viljasta

*** Henkilöstökysely toteutetaan joka toinen vuosi

Täysjyvätuotteiden
osuus

54 %

myydyistä tuotteista

Ilmasto & Luonto
-viljaraaka-aineiden osuus

25 %

suhteessa vuosittaiseen
viljaraaka-aineiden käyttöön

Runsaskuituisten
leipien osuus

67 %

myydyistä tuotteista

Vastuullisuusmatkamme vuodesta 2015

Vastuumme

Siinä maistuu hyvä

Vaasanin arvolupaus – Siinä maistuu hyvä – on toimintamme ytimessä. Siihen kiteytyvät meille tärkeät asiat: hyvä maku, vastuullisuus, intohimo ja terveellisyys.

Leivomme osaltamme kestävämpää tulevaisuutta tarjoamalla hyvän leivän ystäville kestäväää elämää tukevia tuotteita niin ilmaston, luonnon kuin ihmisten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta. Olemme tunnistaneet meille olennaiset vastuullisuusteemat ja asettaneet vastuullisuustyöllemme mitattavat tavoitteet, joiden toteutumista seuraamme säännöllisesti. Tiedostamme, ettei vastuullista leipäketjua kehitetä yksin: teemme yhteistyötä lukuisien kumppaneiden kanssa, aina pellolta pöytään saakka.

Kestävän ruoan puolesta

Jokapäiväisen leivän leipojina olemme osa globaalia ruokajärjestelmää. Ruokajärjestelmän kestävyys on tärkeässä roolissa ilmastokriisin ja luontokadon torjunnassa. Globaali ruoantuotanto on energiasektorin jälkeen yksi suurimmista kasvihuonekaasupäästöjen aiheuttajista: yli 30

prosenttia ihmisen aiheuttamista ilmastopäästöistä syntyy ruokaketjuissa, erityisesti alkutuotannossa.

Ruokasektori, maatalous mukaan lukien, on myös merkittävin luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä ja metsäkatoa aiheuttava sektori.

Suomessa maatalous on metsäteollisuuden ohella merkittävä Itämeren rehevöitymistä aiheuttava toimiala. Vaikka suurin osa ruokajärjestelmän ympäristövaikutuksista aiheutuu eläinperäisen ruoan tuottamisesta, myös viljaketjun tulee kantaa vastuunsa kestävyys siirtymässä.

Ruoan riittävyys ja jakautuminen tasa-arvoisesti on globaalisti yhä suurempi ongelma. Väkiluku kasvaa ja viljelyolosuhteet vaikeutuvat, myös meillä Suomessa. Riskit erilaisiin ruokaketjun kriiseihin, kuten kuivuuteen, rankkasateisiin tai kasvitauteihin, ovat kasvaneet monilla alueilla. Samalla ruokaa hukataan hävikkinä ketjun eri vaiheissa jopa kolmannes¹ tuotetusta määrästä, ja toisaalta etenkin länsimaissa epäterveellinen ruokavalio aiheuttaa monille terveyshaasteita ja kuormittaa terveydenhuoltoa². Meidän on yhdessä vauhditettava muutosta kohti YK:n kestävän kehityksen tavoitteita vuodelle 2030.

¹ YK:n Food and Agriculture Organisation (FAO) ja World Resources Institute (WRI)

² **Eat Lancet 2019**

Meille tärkeät kestävän kehityksen 2030 -tavoitteet

Olemme tunnistaneet oman toimintamme kannalta tärkeimmät YK:n kestävän kehityksen tavoitteet, joita voimme omalta osaltamme edistää.

3 TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA	Leivomme terveellistä ja hyvinvointia tukevaa leipää. Edistämme täysjyvä tietoisuutta ja tarjoamme kuitupitoisia tuotteita. Tarjoamme myös inspiraatiota monipuolisiin ravitsemussuositusten mukaisiin leipäaterioihin.	13 ILMASTOTEKOJA	Ruoka-alan toimijoilla on tärkeä rooli matkalla kohti hiilineutraalia ruokajärjestelmää, ja siksi meilläkin on tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet.	8 IHMISARVOISTA TYÖTÄ JA TALOUSKASVUA	Meille on tärkeää olla hyvä työnantaja kaikille vaasanilaisille. Kunnioitamme myös arvoketjumme työntekijöiden ihmisoikeuksia ja pyrimme hallitsemaan ja ehkäisemään mahdollisia ihmisoikeusloukkauksia arvoketjussamme, ja puuttumaan niihin asianmukaisin keinoin.
12 VASTUULLISTA KULUTTAMISTA	Tuemme aktiivista ja terveyttä ylläpitävää elämäntapaa ja toimimme aktiivisesti esimerkiksi ruokahävikin vähentämisen ja planeetan rajoihin mahtuvan ruokajärjestelmän puolesta.	14 VEDENALAINEN ELÄMÄ	Pääraaka-aineemme viljan viljely on kytköksissä vesistöihin ja rehevöitymistä aiheuttaviin ravinnevalumiin. Vesistövaikutuksia vähentämällä voimme elvyttää ja tukea vesistöjen eliöstön monimuotoisuutta ja ekosysteemejä.	5 SUKUPUOLTEN TASA-ARVO	Edistämme sukupuolten tasa-arvoa ja varmistamme yhdenvertaiset mahdollisuudet ja saman palkan samoissa tehtävissä. Haluamme myös tukea ja edistää naisten osuuden kasvua johtotehtävissä.
17 YHTEISTYÖ JA KUMPPANUUS	Voimme olla kokoamme suurempi toimija ja kestävän elämän vauhdittaja, ja siksi teemme yhteistyötä monien eri kumppaneiden, kuten asiakkaiden, järjestöjen, tutkijoiden, muiden yritysten ja oppilaitosten kanssa.	15 MAANPÄÄLLINEN ELÄMÄ	Viljan viljely ja siihen tarvittava peltoala kaventaa maanpäällisen elämän monimuotoisuutta viljelyalueilla. Lantmännein Ilmasto & Luonto -ohjelman avulla tuemme luonnon monimuotoisuutta samalla kun vähennämme ilmastopäästöjä.	10 ERiarvoisuuden vähentäminen	Haluamme edistää yhdenvertaisuutta ja osallisuutta sekä omassa toiminnassamme että yhteiskunnassa. Teemme yhteistyötä esimerkiksi ruokailutottumusten ja elintapojen eriytymisen ehkäisemiseksi tukemalla ruokakasvatusta sekä lasten ja nuorten aktiivista liikunnan harrastamista.

Meille tärkeät teemat

Hyvinvointia pellolta pöytään

Tavoitteemme

- Täysjyvän käytön edistäminen osana planetaarista ruokavaliota
- Terveelliset vaihtoehdot (täysjyvä >60 %, kuitu, suola)
- Ruokakasvatuksen ja aktiivisen elämäntavan tukeminen

Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus

Tavoitteemme 2030

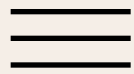
- Oman toiminnan ilmastopäästöjen puolittaminen
- Hävikin puolittaminen
- Kuljetuspäästöjen puolittaminen
- Arvoketjun päästöjen vähentäminen –30 %
- Lantmännenin Ilmasto & Luonto -ohjelman kautta hankitun jauhovolyymien kasvattaminen

Yhdenvertaisuutta ja osallisuutta edistäen

Tavoitteemme

- Hyvä yhteishenki, erinomainen työtyytyväisyys (>75) ja osallisuuden tunne
- Erinomainen terveys- ja turvallisuuskulttuuri (nolla tapaturmaa ja työuupumusta)
- Välittävä johtajuus
- Eettinen ja suoraselkäinen toiminta

Tavoitteet ja tulokset

Teemat	Tavoitteet vuoteen 2030	Miten onnistuimme 2023	Miten saavutamme tavoitteet?
Hyvinvointi	- Täysjyväleivän osuus myydyistä tuotteista 50 % vuonna 2025 ja 60 % vuonna 2030 - Kaikki tuotteet kuitupitoisia - Runsaskuituisten tuotteiden osuus vähintään 70 %	54 % myyntivolyymista täysjyväleipää (yli 50 % viljaraaka-aineista täysjyvää) 96 % kuitupitoista 67 % runsaskuituista	- Teemme täysjyväleivistä houkuttelevia ja herkullisia. - Varmistamme ruisleivän suosion myös tulevaisuudessa ja nuoremman sukupolven pöydässä.
Ympäristö	- Vähennämme oman toiminnan päästöjä 50 % (scope 1+2) - Kotimainen ruis Lantmännenin Ilmasto & Luonto -ohjelman piirissä 2025 - Vähennämme arvoketjun päästöjä 30 % - Hävikin puolittaminen *päästöjen ja hävikin vertailuvuosi 2019	- Oman toiminnan päästöt kasvoivat 15 % edelliseen vuoteen ja vähenivät 8 % vertailuvuoteen 2019 - Lantmännenin Ilmasto & Luonto -ohjelmassa viljelty ruis kattaa kotimaan ruisraaka-aineiden tarpeen - Arvoketjun (scope 3) päästöt vähenivät 11 % vuodesta 2022 ja 19 % vuodesta 2019 - Ylileivontahävikki vähentynyt 33 % vuodesta 2022 ja 7 % vuodesta 2019	- Oman toiminnan päästövähennyksissä on päästävä takaisin ilmastotavoitteen vähennyspolulle. Kasvu edellisvuoteen johtui siitä, että energiakriisin seurauksena Vantaan ja Kuusankosken leipomoilla siirryttiin maakaasusta nestekaasuun huoltovarmuussyistä. - Tarkennamme arvoketjun päästöt ja sitoutamme tärkeimmät kumppanimme ilmastotavoitteiden asettamiseen. Osallistumme viljelyn ilmastovaikutuksen tiedonkeruun kehittämiseen.
Ihmiset	- Henkilöstökyselyn indeksit parhaassa neljänneksessä - Nolla tapaturmaa - Sairauspoissaoloaste alle 3,5 % 50/50 sukupuolijakauma esihenkilötehtävissä	- Tyytyväisyysindeksin tulos 75/100 pistettä 6 poissaoloon johtanutta tapaturmaa - Sairauspoissaoloaste 3,44 % - Esihenkilöiden sukupuolijakauma (N/M): 41,5/58,5 %	- Panostamme työhyvinvoinnin, yrityskulttuurin ja johtamisen sekä henkilöstön osaamisen kehittämiseen. - Kehitämme terveys- ja turvallisuuskulttuuria edelleen. - Jatkamme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyön kehittämistä.
Vastuullisuuden peruspilarit	- Kaikki työntekijät suorittavat säännöllisesti eettiset toimintaperiaatteet -koulutuksen - Kaikki suurimmat ja korkean tai keskisuuren riskin alkuperämaissa toimivat tai riskiraaka-aineita tai palveluita toimittavat kumppanit noudattavat toimittajien toimintaohjeita	74 % työntekijöistä suorittanut uusimman koulutuksen 100 % suurimmista toimittajista (ostot yli 100 t€) allekirjoittanut toimittajien toimintaohjeet - Kehitimme riskimaahankintojen seurantaa ja tunnistimme kehityskohteita toimittajien alkuperämaan ilmoituskäytännöissä	- Kehitämme vastuullisuuteen liittyvää koulutusta eri toiminnoille yhdessä Lantmännen Unibaken kanssa. - Päivitämme konsernin yhteisen ihmisoikeuksien hallintamallin, prosessit ja työkalut huolellisuusvelvoitteen mukaisiksi.

Hyvinvointia pellosta pöytään

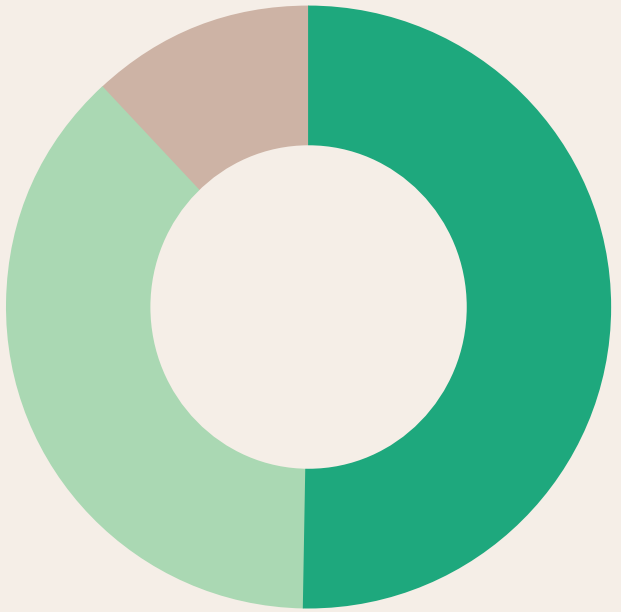
Edistämme kokonaisvaltaista hyvinvointia. Siihen kuuluu monia arjen valintoja – liikunnan, terveellisen ruokavalion, levon ja nautiskelun tasapainoa.

Teemme töitä edistääksemme hyvinvointia laajasti koko leivän arvoketjussa. Siksi meille on tärkeää myös viljelijöiden ja muiden arvoketjussa toimivien ihmisten hyvinvointi ja toimeentulo. Kunnioitamme ihmisoikeuksia läpi arvoketjun: niin hankintaketjun työntekijöiden oikeutta hyviin työolosuhteisiin kuin lasten ja nuorten oikeutta terveelliseen ruokaan.

Tuotteiden terveellisyys

Nykyiset elämäntavat ja syömistottumukset ovat saaneet monet kaipaamaan ruualta nopeutta, helppoutta ja mukaan otettavuutta. Toisaalta viime vuosien kriisien myötä on haluttu panostaa kotoiluun ja nautiskeluun, ja ruuasta on saatettu hakea lohtua ja turvaa. Muutokset voivat muuttaa ruokavaliota epäterveellisempään suuntaan. Juotavat ja lusikoitavat aamu- ja välipalat ovat monen kohdalla syrjäyttäneet täysjyväisen vaihtoehdon. Jo vuonna 2017 toteutetun FinRavinto-tutkimuksen mukaan hiilihydraattien

Viljan käyttö lajeittain, %

■ Ruis, 51 %
■ Vehnä, 38 %
■ Kaura, 12 %

ja kuidun saanti oli riittämätöntä jopa 70 prosentilla aikuisista¹.

Leipä on kasviperäinen ja terveyden kannalta hyvä valinta, joka sisältää kuitua ja monia hyödyllisiä ravintoaineita, kuten vitamiineja, kivennäisaineita ja kasvipohjaista proteiinia. Suomessa suositeltu päivittäinen kuidun saanti on 25–35 grammaa, ja keskimäärin kolmannes siitä tulee leivästä, erityisesti ruisleivästä. Siksi meille on tärkeää puolustaa kuitupitoisen leivän roolia terveyttä tukevassa ruokavaliossa. Tuotteiden terveellisyyden arviointi on aina osa tuotekehitystä.

Koska myös herkuttelulle on paikkansa osana hyvää arkea ja juhlaa, valikoimistamme löytyy myös Street Food -tuotteita. Niidenkin osalta

olemme asettaneet ravitsemukselliset tavoitteet esimerkiksi kuitupitoisuudelle.

Tavoitteena suositusten mukainen kuidun ja täysjyvän saanti

Vaikka suomalaiset ovat rikkaan leipäkulttuurinsa ansiosta varsinaista ruisleipäkansaa, ja ruisleivässä on verraten paljon täysjyvää ja kuitua, emme mekään itse asiassa syö kansakuntana täysjyväviljoja ravitsemussuositusten mukaisesti. Moni ei tule ajatelleeksi, että ruis- ja kauraleipien lisäksi myös vehnäleipä voi olla hyvä kuidun lähde, jos se on leivottu täysjyvävehnästä. Harva myöskään tietää, että itse asiassa juuri ruokavalio, jossa on vain vähän täysjyväviljoja, aiheuttaa eniten menetettyjä terveitä elinvuosia².

Täysjyvä on hyvä valinta paitsi terveyden myös ympäristön kannalta. Täysjyvän ilmastohyöty syntyy, kun jyvä käytetään kokonaan, eli yhtä leipää kohden tarvitaan vähemmän viljan jyviä kuin puhdistetusta, valkoisesta jauhosta leivottuun leipään. Näin säästyy sekä viljelyalaa että viljelyyn käytettyjä tuotantopanoksia, ja viljan koko hyvä käytetään ihmisten ravinnoksi eläinrehun sijaan.

Täysjyvä osana suositusten mukaista ruokavaliota

Täysjyväviljatuotteet ovat tärkeä osa niin kutsuttua planetaarista ruokavaliota, joka sisältää terveyttä ja hyvinvointia tukevia ruokia siinä määrin, että ihmisen ravitsemustarpeet täytetään planeetan kantokyvyn rajoissa. Vuonna 2023 julkaistiin uudet pohjoismaiset ravitsemussuositukset, joissa täysjyvä on nostettu entistä merkittävämpään asemaan. Myös Suomen

kansalliset ravitsemussuositukset päivitetään vuoden 2024 aikana, ja odotamme täysjyvän olevan niissä entistä tärkeämmässä roolissa.

Olemme Vaasanilla ryhtyneet täysjyväviljojen puolestapuhujaksi ja asetimme tavoitteeksi, että vuonna 2023 yli puolet myymistämme tuotteista on täysjyvätuotteita, eli niiden viljaraaka-aineista yli 50 % on täysjyväviljaa. Vuoden 2030 loppuun mennessä tavoite nousee 60 prosenttiin. Saavutimme vuoden 2023 tavoitteet: täysjyvätuotteiden osuus myynnistä oli 54 prosenttia.

Teetimme kesällä 2023 kuluttajien täysjyvä tietoutta selvittävän kyselyn³, ja kävi ilmi, että kuluttajat eivät ole tietoisia kaikista täysjyvän terveysvaikutuksista tai sen ympäristöhyödyistä. Olemmekin viestineet kuluttajille täysjyvän hyödyistä ja kannustaneet lisäämään täysjyvää ruokavalioon, muun muassa järjestämällä muiden ruoka-alan toimijoiden kanssa Täysjyväviikkoja. Jatkamme työtämme täysjyvän nostamiseksi parrasvaloihin.

Tarkkana suolan kanssa

Täysjyvän ja kuidun lisäksi tarkastelemme leipiemme suolapitoisuutta. Leipämme ovat valtaosin normaalisuolaisia (1,1 g/100 g). Samalla tiedostamme, että leipää harvemmin syödään sellaisenaan, ja suolaa sisältävien päällisten mukana leipäaterian suolapitoisuus voi helposti nousta korkeaksi.

¹ FinRavinto 2017 -tutkimus

² **Eat Lancet 2019**

³ IRO Research Oy, Vaasan Oy:n Tuhat suomalaista -tutkimus 06/2023, n=1000

Suolan määrä on herkkä asia niin leipurille kuin leivänsyöjälle, sillä suola vaikuttaa maun lisäksi leivän leivottavuuteen, säilyvyyteen ja rakenteeseen. Testaamme kuitenkin jatkuvasti vähemmän suolaa sisältäviä reseptejä, ja valikoimastamme löytyy myös vähempisuolainen, sydänmerkin saanut Vaasan Kaurasydän.

Ravitsemustutkimusta tukemassa

Olemme aktiivisesti mukana viljan terveysvaikutuksiin ja ravintoarvoihin liittyvissä tutkimushankkeissa. Vuodesta 2021 lähtien olemme olleet mukana Luonnonvarakeskuksen koordinoimassa NEPGa-tutkimushankkeessa, yhdessä elintarvikealan muiden toimijoiden kanssa. Hankkeessa kehitetään tapoja sisällyttää ravitsemusnäkökulma tuotteiden ympäristövaikutusten elinkaariarviointiin. Perinteisesti ruoan terveys- ja ympäristövaikutuksia on tarkasteltu erikseen, mikä voi johtaa ihmisten ravitsemuksen heikkenemiseen ympäristövaikutuksen vähentämisen takia. Vuoden 2023 aikana osallistuimme kahteen hankkeen tiimoilta järjestettyyn työpajaan, joissa käsiteltiin esimerkiksi kestävien tuotteiden tunnistamista ja ravitsemus- ja ympäristövaikutusarvioinnin haasteita ja mahdollisuuksia.

Tuoteturvallisuuden varmistaminen

Tuotteiden turvallisuudesta emme voi tinkiä. Noudatamme Lantmännen-konsernin tuoteturvallisuuskäytäntöjä, ja leipomomme on sertifioitu globaalin, tuoteturvallisuutta koskevan BRCGS-elintarviketurvallisuusstandardin mukaisesti. Tuotteemme eivät saa missään vaiheessa muodostaa

asiakkaillemme terveyttä uhkaavaa riskiä. Siksi ylläpidämme ulkopuolisen tahon sertifioimaa tuoteturvallisuusjärjestelmää ja seuraamme tarkkaan tuotteista saatuja palautteita, erityisesti tuotereklamaatioita ja niiden syitä. Tavoitteenamme on alle kolme reklamaatiota sataa myytyä tuotetonna kohden, ja näistä yksikään ei saisi olla tuoteturvallisuuteen liittyvä.

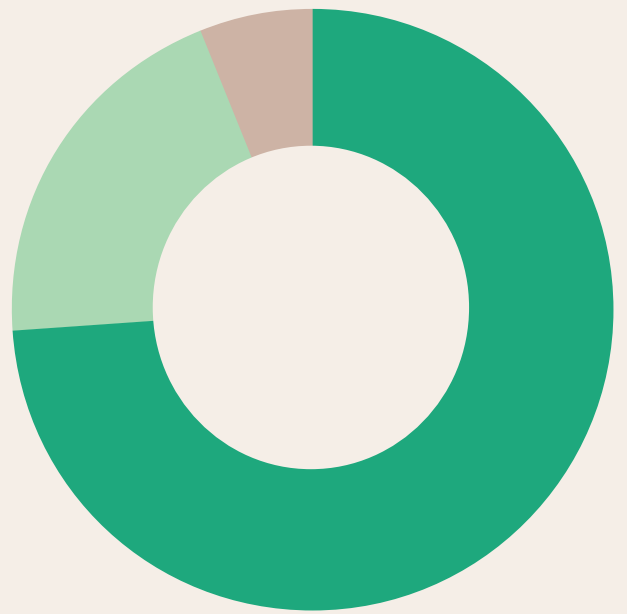
Myös asiakkaamme haluavat toisinaan varmistua toimintamme vastuullisuudesta teettämällä toimipaikkatarkastuksia eli auditointeja leipomoillamme. Tarkastuskäynneillä auditoidaan toimintamallimme, tuotantoprosessimme ja käytäntömme erilaisiin terveys-, turvallisuus- tai ympäristöriskeihin liittyen, sekä haastatellaan asianomaisia työntekijöitä. Edelliset auditoinnit tehtiin vuonna 2022, ja läpäisimme ne hyvin tuloksin.

Vastuullinen hankinta

Hankimme valtaosan tarvitsemistamme raaka-aineista ja palveluista Suomesta luotetuilta, pitkäaikaisilta kumppaneilta. Kaikkia tarvitsemiamme raaka-aineita ei kuitenkaan valmisteta Suomessa, ja siksi meillä on myös Euroopassa ja Euroopan ulkopuolella kansainvälinen toimittajaverkosto, jonka toimintaa arvioidaan säännöllisesti. Tiedostamme tiettyihin alkuperämaihin ja raaka-aineisiin liittyvät korkeammat ihmisoikeusriskit ja kehitämme hankintaprosessiamme jatkuvasti näiden riskien hallitsemiseksi.

Oman henkilöstön eettisen toimintaohjeiston lisäksi edellytämme, että kaikki kumppanimme sitoutuvat tavar- ja palveluntoimittajiemme toimintaohjeisiin (Supplier Code of Conduct).

Raaka-aineiden alkuperä ostojen perusteella, %

- Suomi, 74 %
- Eurooppa, 20 %
- Muut maat, 6 %

Hankimme tarvitsemamme raaka-aineet erillisen konsernin raaka-aineiden hankintalinjauksen mukaisesti. Hankintalinjaus sisältää esimerkiksi sitoumuksemme metsäkatoa aiheuttavien ja luonnon monimuotoisuutta heikentävien maankäytön muutosten ehkäisyyn ja määrittää toimintatavat niin kutsutuista riskimaista mahdollisesti hankittavien raaka-aineiden osalta.

Kotimaisuus ja raaka-aineiden alkuperä

Meille on tärkeää, että kaikki Suomessa leipomamme leivät leivotaan kotimaisista jauhoista aina kun mahdollista, ja rukiin osalta olemme tehneet kotimaisuussitoumuksen vuonna 2017.

Kaikkia leipien raaka-aineita ei kuitenkaan ole Suomessa saatavilla. Vaasan-brändin kotimaassa leivottujen tuoreleipien raaka-aineista 95 % volyymista laskettuna on kotimaista alkuperää. Myös Viron ja Liettuan leipomoilla leivotaan pääosin paikallisista raaka-aineista.

Monet hankintakumppaneistamme, kuten kotimaiset myllyt, ovat pitkäaikaisia kumppaneita, joiden kanssa yhteistyö on tiivistä. Yksittäisille maataloille viljoja ei toistaiseksi pystytä jäljittämään, sillä suora sopimusviljelysuhde on vain Lantmännenin Ilmasto & Luonto -ohjelman sopimusviljelijöihin. Muun viljan myllyt ostavat lähiseudun viljelijöiltä markkinatilanteen, eli tarjonnan, laadun ja hinnan perusteella, ja vilja sekoittuu maatilalta myllylle kulkiessa esimerkiksi varastoissa, kuljetusautoissa ja myllyn siiloissa.

Kotimaisen viljelyn tulevaisuus on yhteinen huoli

Viljelijät ovat meille aivan erityisen tärkeä sidosryhmä, ja olemme huolissamme kotimaisen viljan tulevaisuudesta, jos nuoremmat sukupolvet eivät koe viljelyä mielekkäänä toimeentulon turvaavana elinkeinona. Suomessa viljelijöiden keski-ikä on nykyisellään 53 vuotta, ja vuonna 2021 vain 7 % viljelijöistä oli alle 35-vuotiaita. Siksi haluamme tehdä osamme viljelijöiden tukemisessa ja kannustamisessa sekä alan houkuttelevuuden lisäämisessä. Olemme esimerkiksi jo useamman vuoden jakaneet yhteistyössä ProAgrian ja asiakkaamme Keskon kanssa Tuottajalle kiitos -stipendejä.

CASE

**TUOTTAJALLE KIITOS PALKITSEE
VILJELIJÖITÄ INNOVAATIOISTA**

Vaasan on ollut mukana K-ryhmän Tuottajalle kiitos -hankkeessa vuodesta 2019 lähtien. Vuonna 2023 Vaasanin, K-ryhmän ja ProAgrian Tuottajalle kiitos -stipendit jaettiin jo viidettä kertaa. Stipendit antavat maanviljelijöille mahdollisuuden hakea taloudellista tukea viljelyyn tai jatkojalostukseen liittyvien innovaatioiden kehittämiseen, testaamiseen sekä uuden tiedon jakamiseen. Stipendien avulla halutaan tarjota alkutuottajille aito kiitos ja kannustin viljelyn kehitystyöhön ja koko arvoketjun vastuullisuuden edistämiseen.

Vaasanin näkökulmasta Tuottajalle kiitos -stipendit ovat tärkeä konkreettinen kannustin viljelijöille, jotka ovat avainroolissa kestävän viljelyn edistämisessä. Yhteistyön alusta lähtien tuottajille on jaettu stipendejä yhteensä yli 200 000 euron edestä.

“Vuodesta toiseen on upeaa päästä kurkistamaan viljelijöiden uusiin ideoihin ja kokeiluihin, kun ne ovat vasta alkutekijöissään, ja tarjota konkreettista tukea niiden jatkokehitykseen. Maailma muuttuu nyt vauhdilla ja uudenlaista ajattelua ja rohkeita kokeiluja tarvitaan monella sektorilla”, toteaa Vaasan Oy:n liiketoimintajohtaja **Minna Cousins**.

Vuoden 2023 stipendit, suuruudeltaan 4 000–10 000 euroa, jaettiin viidelle eri viljelijälle ekosysteemipalvelualustojen kehittämiseen, luomuavomaakasvien viljelyn kehittämiseen, väli-kasvikokeiluihin viljelykierrossa, pellavan käyttöön kasvimaan katemateriaalina ja tarhamehiläisen jalostusmenetelmien parantamiseen.

Minna Cousins
Liiketoimintajohtaja

**“Uudenlaista
ajattelua
ja rohkeita
kokeiluja
tarvitaan
monella
sektorilla”**

Toimittaja-arvioinnit osana huolellista kumppanivalintaa

Toimittajien toimintaperiaatteisiin sitoutumisen lisäksi edellytämme toimittajiltamme säännöllisiä itsearviointeja laatu- ja vastuullisuusvaatimusten toteutumisen arvioimiseksi. Kansainvälistä hankintaa teemme yhteistyössä Lantmän Unibaken hankinnan kanssa. Hankintaa koskevaa ihmisoikeus- ja ympäristövaikutusten huolellisuusvelvoitteen mukaista riskienarviointia tehdään konsernin yhteisten toimintamallien mukaisesti, perustuen sekä tavarantoimittajakohtaiseen maariskien arviointiin että raaka-ainekohtaiseen riskiarviointiin.

Auditoinnit riskiarvioinnin työkaluna

Arvioimme tarpeen teettää kolmannen osapuolen auditointi tavarantoimittajan tehtaalla toimittaja- ja raaka-ainekohtaisesti. Auditoinnin teettäminen voi tulla kyseeseen, jos tehtaalla ei ole esittää voimassa olevaa, vastuullisuusasiat huomioivaa sertifikaattia tai voimassa olevaa raporttia auditoinnista, jonka taustalla olevan kriteeristön vaatimukset vastaavat Lantmän konsernin toimittajien toimintaohjeen kriteeristöä. Voimme hyväksyä esimerkiksi Amforin Business Social Compliance Initiative (BSCI) -auditoinnin tai Ethical Trading Initiative (ETI) -auditoinnin, joiden kriteeristö vastaa riittävässä määrin omaa toimintaohjettamme.

Auditointien tavoitteena on varmistaa, että työntekijöiden oikeudet toteutuvat ja ympäristösäännöksiä noudatetaan. Käymme toimittajien kanssa myös vuoropuhelua ymmärtääksemme heidän omat ihmisoikeus- ja ympäristöriskien hallintakäytäntönsä. Näin voimme

varmistaa, että toimittajaohjeemme vaatimukset koskevat myös toimittajien omaa toimintaa ja toimitusketjun hallintaa.

Siementen jäljillä

Vuoden 2023 aikana selvitimme erityisesti Kiinasta hankittujen kurpitsansiementen ihmisoikeusriskejä yhdessä eurooppalaisen toimittajakumppanimme kanssa, sillä kiinalaiseen alkutuotantoon liittyy riski pakkotyövoiman käytöstä erityisesti Xinjiangin alueella. Kumppanimme avasi meille oman paikallisten kumppaneiden valintaprosessinsa perusteet ja kertoi omista auditointikäynneistään kiinalaisilla tehtailla. Kumppani osoitti meille, että heidän valitsemansa tehtaajat eivät sijaitse Xinjiangin alueella, eikä kurpitsa logistisista syistä kannata kyseiseltä alueelta hankkia. Jatkamme vuoden 2024 aikana riskiraaka-aineiden hankinnan huolellisuusvelvoitteen mukaisen arviointiprosessin kehittämistä yhdessä Lantmän konsernin hankinta- ja vastuullisuustiimien asiantuntijoiden kanssa. Voit lukea Lantmän konsernin vastuullisen hankinnan toimintamallista lisää **Lantmän verkkosivuilta**.

Sertifioinnit hankinnan työkaluna

Riskimaista hankittavia ainesosia Vaasanin tuotteissa ovat kurpitsansiementen lisäksi esimerkiksi Vammalan leipomossa valmistettavien kahvileipien palmuöljy ja kaakao, sekä joissakin leivissä käytetty soijalesitiini. Lisäksi konsernin sisaryhtiöiltä hankittavien hampurilaisten seesaminsiemenet hankitaan Meksikosta. Riskimaaraaka-aineiden osuus vuositasen hankinnoista on vähäinen, alle 5 prosenttia.

CASE

“Tekoälyn käyttöön liittyy paljon riskejä, joita on vaikea ennalta nähdä ja estää”

LEIPÄBOTTI TARJOSI TÄRKEÄN OPIN

Julkaisimme syyskuussa 2023 ChatGPT-tekoälyn perustuvan Leipäbotin, joka tarjosi leipäreseptejä keskustellen käyttäjän kanssa. Bottina nähtiin robottiversio Vaasanin historiallisesta leipuripojasta. Botti kysyi aluksi, millä tuulella keskustelukumppani on ja mikä on hänen lempiruokansa tai -värinsä, ja kokosi vastausten perusteella reseptin, jossa hyödynnettiin Vaasanin tuotteita. Leipäbottia ehti syyskuun 2023 aikana kokeilla 10 000 käyttäjää.

Leipäbottia koulutettiin koko ajan, mutta tahti ei valitettavasti aivan riittänyt, sillä se päätyi antamaan hassuja ohjeita, eivätkä kaikki sen antamat reseptit ja vinkit välttämättä olleet sellaisinaan toteutettavissa. Lisäksi pian tietoomme tuli, että botti antoi myös epäasiallisia ohjeita ja vastauksia, ja silloin jouduimme poistamaan Leipäbotin käytöstä.

”Halusimme inspiroida ja ilahduttaa nuoria leivän ystäviä, ja olla aallonharjalla kokeilemassa tekoälyn tuomia uusia mahdollisuuksia. Markkinointikampanjamme tarkoituksena oli tuottaa viihteellistä hyvän mielen sisältöä ja inspiroida ihmisiä voileipien tekemisessä, mutta valitettavasti tekoälyn käyttöön liittyy paljon riskejä, joita on vaikea ennalta nähdä ja estää. Tämä oli arvokas oppimiskokemus matkallamme tekoälyn hyödyntämisessä”, Vaasanin Media Manager **Lotta Castrén** summaa.

Leipäbotin myötä otimme tekoälyn käytön eettiset näkökulmat vahvemmin agendalle ja osaamme jatkossa huomioida niitä paremmin tekoälyä hyödyntävissä palveluissa.

Lotta Castrén
Media Manager

Palmuöljyn hankimme RSPO (Roundtable on Sustainable Palm Oil) -sertifioituna (segregoitu tai Identity Preserved -taso), ja Vaasan on osana Lantmänneniä myös RSPO:n jäsen. Soija hankitaan sertifioituna, esimerkiksi RTRS-, ProTerra-, luomutai Donau Soya -kriteerein. Hyväksymme myös eurooppalaisen alhaisen riskitason soijan.

Leipäkulttuuria rakentamassa

Meillä on pitkä historia kotimaisena leipurina, ja haluamme rakentaa rikasta suomalaista leipäkulttuuria pitkälle tulevaisuuteen. Siksi kannustamme kuluttajia kokeilemaan rohkeasti uusia leipäpohjaisia välipala- ja ateriakokonaisuuksia. Maistuvien tuotteiden lisäksi inspiroiva ja monipuolinen reseptiikka on tässä avainasemassa. Vuonna 2023 otimme muun maailman mukana askeleen tulevaisuuteen esittelemällä Leipäbotin, tekoälypohjaisen palvelun reseptien luomiseen. Tavoitteena on jatkossa tuoda reseptiikan rinnalle myös tarkemmat, koko reseptin ainesosien ravitsemus- ja ympäristövaikutustiedot ja huolehtia siitä, että reseptit toimivat yhtä lailla kasvi- kuin eläinperäisten proteiinien kanssa.

Leivän rooli ruokamurroksessa

Ruoka-ala työllistää paljon ihmisiä, Suomessakin noin 340 000 henkeä maataloudessa, elintarviketeollisuudessa ja ravitsemuspalveluissa. Osana ruokajärjestelmää haluamme auttaa suomalaisia syömään planeetan kantokyvyn asettamista rajoissa. Me Vaasanilla voimme vaikuttaa

siihen, millaista roolia leipä nyt ja tulevaisuudessa suomalaisten arjessa näyttelee, kun pyrimme eroon fossiilisista polttoaineista, tehostamme maankäyttöä ja ehkäisemme luontokatoa. Leivän roolia suomalaisten ruokavaliossa haastavat monet nykukulutuksen trendit, kuten helppous, nopea syöminen ja mukana menossa syötävät välipalat.

Vaasan on tiiviisti mukana suomalaisten arjessa, sillä Suomessa syödään Leipätiedotuksen mukaan noin 40 kiloa leipää vuodessa jokaista suomalaista kohden¹. Tehtävänämme on muistuttaa, että leipä on erinomainen ja helppo aamu-, väli- tai iltapala, joka etenkin täysjyväisenä edistää hyvinvointia. Kuitupitoisen leivän päälle on helppo rakentaa myös kokonainen ateria ilmasto- ja ympäristöystävällisesti. Yhdessä kumppaneidemme kanssa rakennamme tulevaisuuden leipäkulttuuria, jossa myös leivänpäällisten osalta kysymys siitä, kumpi tulee ensin, juusto vai kinkku, voisikin olla monitahoisempi. Haluamme nostaa keskusteluun myös leivänpäällisten ravintoarvot ja ympäristövaikutukset, ja sen, millaisia uusia vaihtoehtoja leivänpäällisten valikoimasta voisi tulevaisuudessa löytyä.

Ruokakasvatusta tehdään yhteistyössä

Suuret ikäluokat ovat Suomessa kasvaneet ruisleivällä, mutta ruokailutottumusten muuttuessa leipä ei ole lasten, eikä etenkin nuorten arjessa mukana samassa mittakaavassa kuin aiemmin. Siksi meille on tärkeää panostaa myös tulevaisuuden leivänsyöjiin, esimerkiksi tukemalla

¹ Leipätiedotus

CASE

VALTAKUNNALLINEN KOULURUOKALAT RAVINTOLOIKSI -KILPAILU HAASTOI NUORET KEKSIMÄÄN KEINOJA KOULURUOKAILUN PARANTAMISEKSI

Suomalainen kouluruoka on kansallinen ylpeydenaiheemme, mutta joka kolmas nuori ei edes mene syömään. Ruoka-kasvatusyhdistys Ruukku järjesti vuosien 2022 ja 2023 taitteessa yhdessä Vaasan Oy:n ja Amica-kouluravintoloista vastaavan Compass Group Suomen kanssa Kouluruokalot ravintoloiksi -kisan. Kilpailun tavoitteena oli lisätä nuorten osallisuutta kouluruokailun suunnittelussa ja tarjota kouluille helppo keino kerätä nuorten ideoita ja ajatuksia kouluruokailutilanteen parantamiseksi, sekä kannustaa ideoiden toteuttamiseen.

”Vaasan oli kisassa tukijana, sillä haluamme kehittää suomalaista ruokakulttuuria, ja uskomme, että paras

keino kouluruokailun houkuttelevuuden lisäämiseen on päästää nuoret mukaan ideoimaan. Leipä on tärkeä osa koulujen monipuolista lounaskattausta, jonka äärelle halusimme nuoria kilpailun avulla kannustaa”, kertoo kilpailun tuomaristossa mukana ollut Senior Category Manager **Mikko Kaijansinkko** Vaasanilta.

Kilpailun pääpalkinnon, 1 000 euron stipendin voitti Alavuden yläkoulu Kaveripöytä-ehdotuksellaan. Alavuden yläkoulun oppilaiden ehdotuksessa ruokasaliin sisustetaan erillinen kaveripöytä, johon voi istua, kun kaipaa seuraa. ”Enää ei tarvitse istua yksin ruokasalissa”, oppilaat perustelivat ideaa.

Mikko Kaijansinkko
Senior Category Manager

**“Paras keino
kouluruokailun
houkuttele-
vuuden
lisäämiseen on
päästää nuoret
mukaan
ideoimaan”**

CASE

“Yhteinen tavoitteemme on edistää terveellisiä elämäntapoja ja haluamme, että lapset ja nuoret voivat hyvin.”

ENSIMMÄINEN OMA PELIPAITA ON PIENELLE PELAAJALLE TÄRKEÄ

Vaasan tukee pienten lasten matkaa heidän aloittaessaan jalkapalloharrastuksen HJK:ssa. Vaasan on jo kolmena vuonna tarjonnut aloittavan ikäluokan pelaajille ensimmäisen pelipaidan, keventäen näin harrastuksen aloittamisen kustannuksia.

”Lähdimme mukaan yhteistyöhön, koska meidän yhteinen tavoitteemme on edistää terveellisiä elämäntapoja, ja haluamme, että suomalaiset lapset ja nuoret voivat hyvin. Tähän linkittyvät vahvasti liikuntaharrastukset, kuten jalkapallo, sekä runsaskuituiset välipalat, jotta on energiaa liikkua”, kertoo Vaasanin Senior Brand Manager **Katja Willberg**.

Katja Willberg
Senior Brand Manager

Ruokakasvatusyhdistys Ruukku ry:n toimintaa. Vuonna 2023 olimme mukana mahdollistamassa kouluruokailua kehittävää Kouluruokat ravintoloiksi -ideakilpailua.

Mukana tukemassa lasten ja nuorten terveyttä ja aktiivista kasvua

Tuoreen leivän leipurina olemme terveellisen ruoan ja aktiivisen elämäntavan puolestapuhujia. Erityisesti lasten ja nuorten terveelliset elämäntavat ovat meille sydämen asia, ja olemme mukana tukemassa lasten jalkapalloharrastustoimintaa sekä Suomen Palloliiton että Helsingin jalkapalloklubin (HJK) kumppaneina. Tuemme lisäksi Gubbe-palvelua, joka auttaa ikäihmisiä pitämään yllä fyysistä ja psyykkistä toimintakykyään.

Ilmasto ja luonnon monimuotoisuus

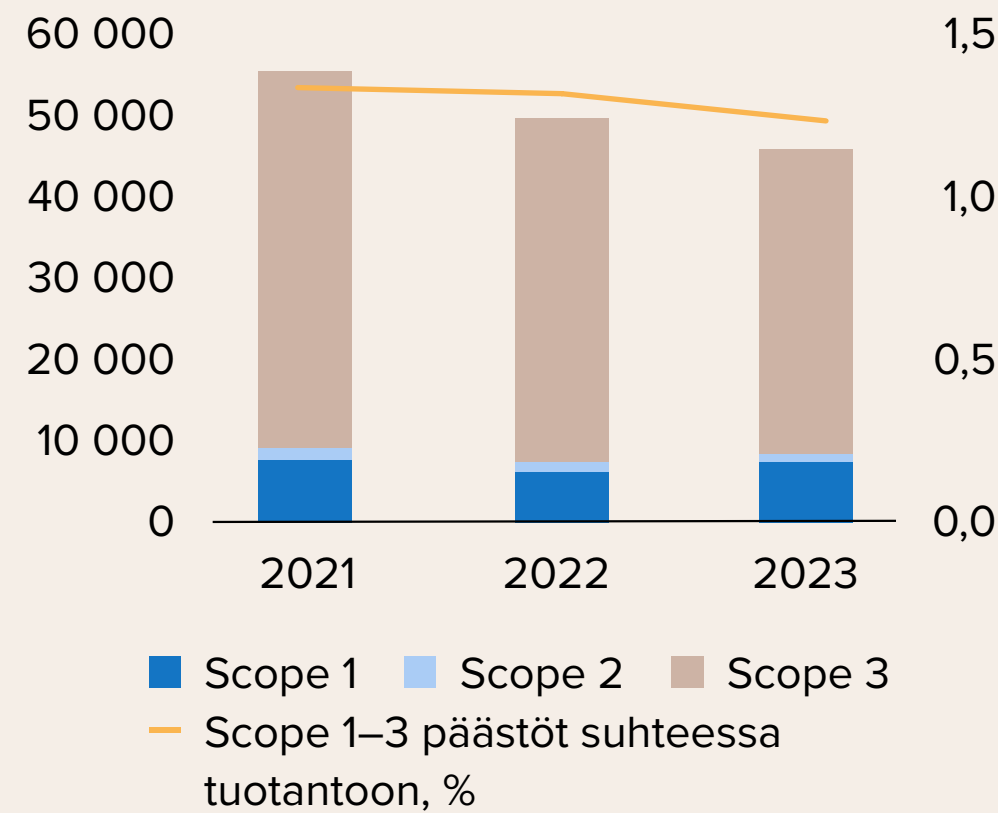
Meille Vaasanilla on tärkeää leipoa leipää, jossa maistuu hyvä. Se tarkoittaa paitsi hyvää makua ja terveellisyyttä myös sitä, että leipä on tuotettu ympäristön ja luonnon kannalta kestävästi – aina pellolta pöytään asti. Ruoka-alan toimijana olemme toiminnassamme täysin riippuvaisia luonnosta. Tulevaisuuden leipäketju on fossiilivapaa ja luonnon monimuotoisuutta tukeva, ja sitä kohti teemme töitä joka päivä, myös hävikkiä vähentäen.

Ilmastomuutoksen eteneminen ja sen myötä yleistyvät sään ääri-ilmiöt haastavat viljelyolosuhteita myös Suomessa. Luontokato on samaan aikaan sekä paikallinen että globaali haaste, jonka etenemistä on edesauttanut yksipuolinen viljely ja lannoitteiden sekä kasvinsuojelu- ja torjunta-aineiden käyttö. Yhteistyötä arvoketjun eri toimijoiden välillä tarvitaan jatkossa enemmän kuin koskaan, jotta sekä kestävä ruoantuotanto että muuttuviin olosuhteisiin sopeutuminen on mahdollista.

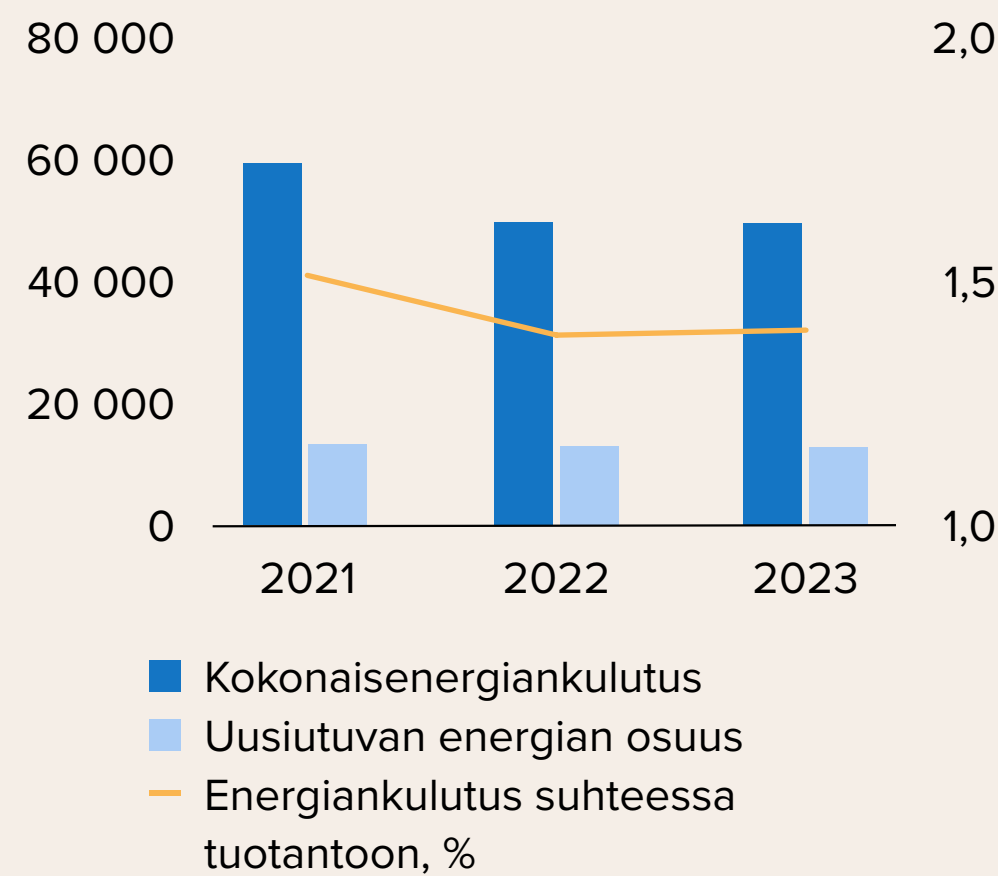
Olemme osana Lantmänneniä hyvässä asemassa kestäväen ruokaketjun kannalta, koska käytössämme on konsernin tutkimus- ja kehitysoaaminen sekä laajat yhteistyöverkostot ketjun eri vaiheissa niin Lantmännen-sisäryhtiöiden kuin muiden toimijoiden kanssa.

Omassa ilmasto- ja luontotyössämme keskiössä ovat tieteeseen perustuvat tavoitteet, arvoketjun nettonollapäästöt vuonna 2050, energiatehokkuus, leipomoiden sähköistäminen, sekä Lantmännenin Ilmasto & Luonto -viljelyohjelma.

Kasvihuonekaasupäästöt, tCO₂e

Energiankulutus, MWh

Leipomoiden ympäristövaikutukset

Vaasanilla on Suomessa neljä omaa leipomoa: Vantaalla, Kiimingissä, Kuusankoskella ja Vammalassa. Leipomoiden ensimmäinen sähköinen linja, Viljatar, otettiin käyttöön Vantaalla syksyllä 2022. Leipomoiden muiden tuotantolinjojen tarvitsema energia tuotetaan osin sähköllä ja osin nestekaasulla. Nestekaasun käyttöön siirryttiin maakaasusta vuoden 2023 alussa Venäjän Ukraina aloittaman hyökkäyssodan ja sen seurauksena käynnistyneen energiakriisin takia. Halusimme varmistaa leipomoidemme toimintavarmuuden myös mahdollisten maakaasun saatavuushaasteiden varalta. Vaihto nestekaasuun johti leipomoiden päästöjen kasvuun ja toi takapakkia päästövähennyspolulle nostoen energiatehokkuuden entistään tärkeämpään rooliin tulevina vuosina.

Energiatyöpajojen avulla kiinni säästäkohteisiin

Energiakriisin vuoksi otimme vuonna 2022 leipomoiden energiankäytön erityiseen tarkasteluun ja järjestimme jokaisella leipomolla energiatyöpajoja tunnistaaksemme mahdollisuuksia energiatehokkuuden lisäämiseen. Työpajojen tuloksena saimmekin paljon konkreettisia ehdotuksia ja lisäselvitystä vaativia aihioita, joiden työstäminen jatkui vuonna 2023. Loppuvuodesta 2023 otimme käyttöön konsernin yhteisen energianhallintajärjestelmän, joka tukee energiatehokkuustyötä jatkossa. Jatkamme myös lämmön talteenottoprojektien toimeenpanoa ja uusien mahdollisuuksien selvittämistä. Vuoden 2024 aikana asennamme leipomoihimme tuotantolinjakohtaiset energiankulutusmittarit, joiden ansiosta energianhallinta helpottuu.

CASE

KOHTI TIETEeseen PERUSTUVIA PÄÄSTÖVÄHENNYKSIÄ

Vaasan on sitoutunut tekemään oman osansa ilmastopäästöjen vähentämiseksi ja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi Pariisin ilmastopöytäkirjan mukaisesti. Kesällä 2023 Science Based Targets Initiative hyväksyi Lantmännen Unibaken seuraavat tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet:

- Oman toiminnan energialiitännäisiä Scope 1- ja Scope 2 -päästöjä vähennetään 50 % vuoden 2030 loppuun mennessä vuoden 2019 tasoon verrattuna.
- Arvoketjun hankittuihin raaka-aineisiin ja palveluihin liittyviä Scope 3 -päästöjä vähennetään 30 % vuoden 2030 loppuun mennessä vuoden 2019 tasoon verrattuna.
- Tavarantoimittajista 72 % (päästöjen perusteella laskettuna) asettavat omat tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet vuoden 2027 loppuun mennessä.
- Koko arvoketjussa saavutetaan nettonollapäästöt vuoteen 2050 mennessä.

Tulevaisuuden leipomo on sähköistetty ja fossiilivapaa

Kaikkiin Vaasan-leipomoihin hankitaan jo sähköä uusiutuvista energialähteistä, ja lisäksi tuotannossa pyritään hyödyntämään leivonnasta vapautuva lämpö. Vaasan toimii yhteistyössä energia-kumppanin kanssa energiatehokkuuden parantamiseksi. Tulevaisuuden suunnitelmissa siintää tuotantolinjojen sähköistäminen sitä mukaa kun nykyiset linjastot alkavat tulla käyttöikänsä päähän. Matkalla kohti fossiilivapaata tuotantoa selvitämme myös vaihtoehtoja esimerkiksi biokaasun osalta niille linjoille, joilla käyttöikää riittää vielä 2030-luvulle.

Tavoitteena arvoketjun nettonollapäästöt vuonna 2050

Vaasanin arvoketjun ilmastopäästöt syntyvät omien leipomoiden energiankäytöstä, leipien kuljetuksista kauppoihin ja raaka-aineiden sekä pakkausmateriaalien alkutuotannosta ja palveluostoista.

Olemme sitoutuneet Lantmännenin konsernitasoiseen päästövähennystavoitteisiin ja Lantmännen Unibaken tieteesen perustuviin ilmastotavoitteisiin. Omien leipomoiden fossiilivapaustavoitteen lisäksi tavoittelemme nettonollapäästöjä vuonna 2050.

Vuoden 2024 aikana koostamme tarkemman ilmastotiekartan, joka sisältää lähivuosien suunnitelmamme leipomoinvestointien, Lantmännenin Ilmasto & Luonto -ohjelman kautta hankitun volyymin, kuljetusten ja pakkausten suhteen. Emme ole vielä tunnistanee kaikkia päästövähennys- ja hiilensidontakeinoja, joilla pääsisimme nettonollatavoitteeseen, joten

kumppanuuksia ja tutkimus- ja kehittämistoimintaa tarvitaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Huoltovarmuus haastaa päästövähennyksiä

Vaasan on vähentänyt kotimaan leipomoiden hiilidioksidipäästöjään vuodesta 2015, esimerkiksi tehostamalla tuotantoa, keskittämällä leipomoverkostoa, hankkimalla uusiutuvaa sähköä sekä parantamalla energiatehokkuutta. Vuosina 2021–2022 leipomoiden päästöt vähenivät uuden, sähköisen Viljatar-linjan ansiosta, mutta vuonna 2023 päästöt kasvoivat putkimaakaasusta säiliönestekaasuun siirtymisen myötä. Vaihto tehtiin huoltovarmuuden takaamiseksi, kun energiakriisi iski. Päästöjen vähentäminen ei tapahdu tasaisesti vuodesta toiseen, ja siksi tulevien vuosien energiatehokkuustyö on entistä tärkeämpää asetettujen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.

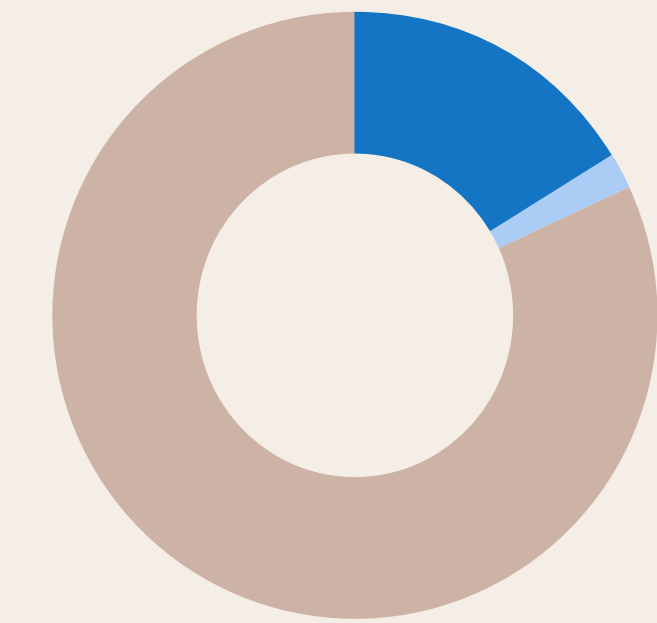
Veden käyttö leipomoissa

Leivonta ei onnistu ilman vettä, ja siksi sitä kuluu leipomoissamme melkoinen määrä, noin 70 000 kuutiota vuodessa. Onneksi toimimme Suomessa, jossa makean veden saatavuus on vielä toistaiseksi hyvällä tolalla. Veden tuhlailuun ei silti ole varaa. Olemme onnistuneet tehostamaan vedenkäyttöä leipomotoimintaa keskittämällä, mutta vuoden 2023 aikana toimimme leivonnassa tarvittavan höyryntuotannon omiin leipomoihin, mikä kasvatti vedenkulutusta verrattuna aiempaan toimintamalliin, jossa ostimme höyryn energiakumppanilta.

Leipähävikin hallinta ja hyödyntäminen

Vaasan-leivät kulkevat monivaiheisen matkan pellolta pöytään, ja luonto- ja ilmastovaikutuksia syntyy

Kasvihuonekaasupäästöt kategorioittain, %

- Scope 1 polttoainekäyttö, 16 %
- Scope 2 hankittu sähkö, lämpö, höyry, 2 %
- Scope 3 muut välilliset kuten raaka-aineet ja kuljetukset, 81 %

Yli 80 % Vaasanin toiminnan ilmastopäästöistä syntyy välillisesti arvoketjussa.

CASE

TUOREUTUS JA KAHDEN PÄIVÄN TOIMITUKSET

Vaasan on jo pitkään tehnyt töitä pienentääkseen tuotannossaan syntyvää hävikkiä, ja edistysaskelia on otettu pitkin matkaa, mutta harvoin näin suurta harppausta kerralla. Onnistuimme leikkaamaan tuoreleivän hävikkiä reilusti uudistamalla leivän toimitukset kauppoihin. Viime vuonna toteutettu merkittävä uudistus jopa ylitti ennusteet. Hävikistä leikkaantui jo ensimmäisenä vuonna kolmannes, vaikka uuteen toimitustapaan siirryttiin kunnolla vasta kesäkuussa.

Vuoden 2023 kuluessa Vaasan uudisti tuoreleivän toimitukset kauppoihin laajentaen niitä myös leivontapäivää seuraavalle päivälle.

Uudistuksen myötä aiemmin ylileivonnasta hävikkiin menneet leivät pääsivät kaupan hyllylle. Toukokuussa Vaasan ennusti, että uusi toimitustapa leikkaa hävikistä vuositasolla jopa kolmanneksen pois, mutta tämä vähennys saavutettiin jo vuonna 2023. Vaasan-leipomoiden Suomen tuotannossa syntyvä valmiiden leipien hävikin osuus koko tuotannosta putosi 3,9 prosentista 2,6 prosenttiin.

Valtava harppaus hävikinhallinnassa oli mahdollista tuotekehityksen edistysaskelien ansiosta. Vaasanin tuotekehitystiimi on parannellut reseptejä ja kehittänyt leivontaprosesseja niin, että suomalaisten suosikkileivät säilyvät pidempään tuoreina ja mehevinä.

Pakattua leipää on perinteisesti toimitettu kauppoihin vain leivontapäivänä, ja ylijäävät leivät on luokiteltu hävikiksi. Pidempään säilyvän tuoreuden ansiosta ylileivontana syntyviä leipiä voi toimittaa kauppoihin myös leivontaa seuraavana päivänä.

”Viime vuoden upeat luvut hävikin pienentämisessä lupaavat erittäin hyvää tuleville vuosille. Olemme onnistuneet yli odotustemme, ja uudistus on meille suuri ylpeyden aihe ja yhteisten ponnistusten tulos”, iloitsee Vaasan Oy:n liiketoimintajohtaja **Minna Cousins**.

Minna Cousins
Liiketoimintajohtaja

“Uudistus on meille suuri ylpeyden aihe ja yhteisten ponnistusten tulos.”

matkalla monissa eri vaiheissa. Siksi suomalaisten suiden sijaan roskikseen päätyvä leipä harmittaa meitä erityisen paljon. Pyrimme estämään hävikin syntyä erityisesti leipomoissamme, mutta myös kaupoissa sekä kotitalouksissa.

Sen lisäksi että itse tuotantoprosessissa syntyy jonkin verran tuotantohävikkiä (esimerkiksi toisiinsa takertuneita, lattialle pudonneita tai osittain palaneita leipiä, jotka eivät läpäise laatu- ja tuoteturvallisuuskriteereitämme), tuoreileivän tuotannossa hävikkiä on perinteisesti pitänyt yllä ennustamisen vaikeus: Tuoretta pakattua leipää leivotaan lähes tauotta, ja leivottavat määrät on pakko päättää ennen kuin kauppojen seuraavan päivän tilaukset tulevat sisään. Leipomoissa syntyy väistämättä jonkin verran niin kutsuttua ylileivontaa, jos kauppojen tilaukset eivät syystä tai toisesta vastaakaan tuotannon suunnittelussa käyttämäämme ennustetta.

Tärkeimmät hävikintorjuntakeinot tuotannossa ovat myynnin ennustustarkkuus, henkilöstön kouluttaminen, hävikkiprojektit ja tuotannon tekniset investoinnit.

Kohti hävikin puolittamista

Olemme asettaneet tavoitteeksi puolittaa oman toimintamme syömäkelpoinen leipähävikki vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteen piiriin kuuluu sekä tuotannossa syntyvä hävikki että niin kutsuttu ylileivonta. Perinteisesti tuotantoon suhteutettu leipähävikki on ollut noin 3–4 % tuotannosta. Vuoden 2022 aikana hävikin osuutta kasvattivat Vantaalla käyttöön otetun uuden linjaston koeajot. Vuonna 2023 otimme merkittävän askeleen hävikin vähentämisessä. Tuotekehityksen edistysaskelien

ansiosta pystyimme mullistamaan tuoreileivän toimitusmallin, ja nyt Vaasan-leipiä toimitetaan kauppoihin myös leivontapäivän jälkeisenä päivänä.

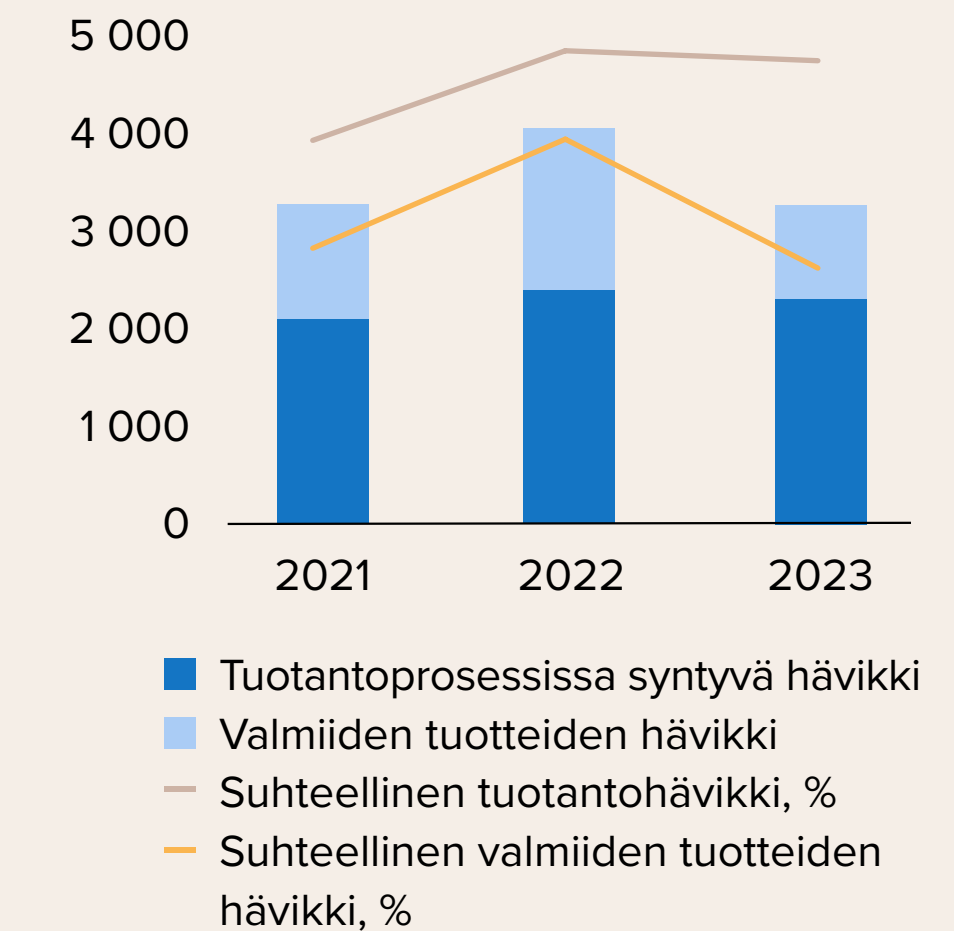
Ylijäänyt leipä hyödynnetään

Myyimme ylileivontana syntynyttä leipää omissa Vaasan-leipomomyymälöissämme, lahjoitamme sitä ruoka-aputoimijoille ja toimitamme osan Lantmännen-konsernin Agro Recycling -kierrätyslaitokselle Kotkaan. Elintarvikejätteen kierrätyslaitoksessa leipäjäte prosessoidaan ja toimitetaan Ruotsin Norrköpingiin Lantmännenin biojalostamoon, jossa siitä valmistetaan muun muassa bioetanolia. Ylimääräistä kuljettamista logistiikasta ei synny, sillä Suomesta bioetanolin raaka-aine matkaa Ruotsiin tyhjentyneiden rahtilaivojen paluumatkoilla. Bioetanoliprosessin sivutuotteina syntyy myös hiilihappokarbonaattia juomateollisuudelle ja proteiinipitoista rehua. Näin leipähävikin sisältämä energia saadaan takaisin kiertoon uusiutuvien biopolttoaineiden raaka-aineeksi korvaamaan liikenteen fossiilisia polttoaineita.

Leipomomyymälöistä voi pelastaa edullista leipää

Vaasan-leipomomyymälät ovat myös mukana ResQ Clubissa, jonka hävikkiruokasovelluksesta kuluttajat voivat ostaa hävikkileipäkkejä ja noutaa ne leipomomyymälästä. Vuosien 2020–2023 aikana leipäkkejä noudettiin jopa 67 000 kappaletta, ja kassit sisälsivät noin 330 000 pussia leipää. Leipomomyymälät ovat olleet myös yksi pääkanava ylileivontana syntyneen hävikkileivän myymiseksi, mutta erityisesti vuoden 2023 aikana toteutetun toimitusmalliuudistuksen myötä

Hävikki, tonnia

ylijäävää leipää syntyy huomattavasti aiempaa vähemmän. Näin ollen leipomomyymälätkin siirtyvät tavanomaisempaan tilaustoimintaan ja vastaavat itse myös myymälähävikin hallinnasta ja tavoitteellisesta vähentämisestä. Vuodesta 2021 vuoteen 2023 leipomomyymälöiden myyntiin suhteutettu hävikki on puolitettu optimoimalla tuotevalikoimaa, jakamalla parhaita käytäntöjä myymälöiden kesken ja tarkentamalla tilausmääriä analytiikan avulla.

Hävikin hillintä kotona on ilmastoteko

Vaasanin oman toiminnan lisäksi leipähävikkiä syntyy tietysti kaupoissa ja kuluttajien kotona, ja tätä hävikkiä ehkäisemme yhdessä kaupan kanssa tarkalla tilaus- ja toimitussuunnittelulla ja kuluttajien osalta pienemmillä pakkauksilla,

säilyvyyden parantamisella, tietoisuuden lisäämisellä hävikin ympäristövaikutuksista sekä jakamalla hävikkivinkkejä arjen avuksi.

Pakkauksen tärkeä rooli leivän suojana

Leipäpakkauksen tärkein tehtävä on suojata tuoretta leipää kuivumiselta, rikkoontumiselta ja pilaantumiselta ja näin ehkäistä hävikkiä niin matkalla leipomosta kauppaan kuin kotonakin. Vaikka muovipakkaukset saavat osakseen kritiikkiä, ja globaalisti muovin päätyminen luontoon ja meriin on merkittävä ongelma, muovi on toistaiseksi paras pakkausmateriaali suojaamaan tuoretta leipää merkittävältä ilmastohaitalta, ruokahävikiltä. Jopa kolmannes tuotetusta ruuasta päättyy hävikkiin, ja turhaan tuotettu ruoka rasittaa ilmastoa ja luontoa erityisen tarpeettomasti, paljon enemmän kuin oikein lajiteltu ja kierrätetty muovipakkaus.

Tärkeää leivän suojaamisen lisäksi on, ettei pakkaus käytön jälkeen päädy roskana luontoon, vaan se voidaan uusiokäyttää ja lopuksi lajitella asianmukaisesti muovinkeräykseen. Leipäpussin sulkijat voi lajitella metalliin tai muoviin sulkijan materiaalin mukaisesti.

Pakkauksia kehitetään jatkuvasti

Tavoitteenamme on ottaa käyttöön täysin kierrätettävät pakkaukset vuoden 2030 loppuun mennessä, pussinsulkija mukaan lukien. Lisäksi tavoitteena on korvata pakkausten fossiilinen muovi kierrätetyllä tai uusiutuvalla raaka-aineella samassa ajassa. Tuotekehitystiimimme testaa jatkuvasti eri pakkausratkaisuja tuotannossa ja optimoi pakkausta niin koon kuin materiaalin näkökulmasta.

Aina pakkaustavoitteemme leivän suojaamisesta, helposta kierrätettävyydestä ja esimerkiksi muovin vähentämisestä eivät kulje käsi kädessä, mutta pyrimme ratkaisuihin, joilla kaikki tavoitteet toteutuisivat. Olemme onnistuneet vähentämään leipäpusseissa käytetyn muovin määrää muun muassa ohentamalla muovikalvoa ja lyhentämällä pussin päätyyn jäävää tupsua.

Kotona lajittelu on avain muovin kiertotalouteen

Jotta voimme tulevaisuudessa saada leipäpussien arvokkaan muoviraaka-aineen käyttöön uusioraaka-aineena, on tärkeää, että pussit lajitellaan kotona muovinkeräykseen. Riittävä kierrätysmuovin saatavuus edistää muovien kiertotaloutta ja mahdollistaa sen, että jatkossa erilaisia uusiomuovilaatuja on saatavilla riittävästi, ja että uusiomuovista saadaan kilpailukykyinen vaihtoehto neitseelliselle muoville.

Vaasan on kampanjoinut muovin hyödyllisyydestä pakkausmateriaalina ja hävikin ehkäisijänä, ja kannustamme kuluttajia leipäpussien uudelleen-käyttöön. Yksikin uusi käyttökerta voi jopa puolittaa leipäpussin hiilijalanjäljen, jos näin vältetään uuden pussin käyttö.

Kuljetukset

Optimoimme kuljetuksia jatkuvasti

Tuoretta Vaasan-leipää kulkee leipomoilta kuluttajien saataville kauppoihin kuutena päivänä viikossa ympäri Suomen. Leipää kuljettavia reikkoja ja pienempiä jakeluautoja on tien päällä noina päivinä noin 240. Kilometrejä kertyy vuosittain miljoonakaupalla ja

aikataulu on tiukka. Kuljetusten optimointi on tarkkaa puuhaa, jotta oikeat tuotteet ovat oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Rekkojen kuluttama polttoaine aiheuttaa ilmastopäästöjä, ja nyt eletäänkin tärkeitä aikoja liikenteen päästövähennysten vauhdittamiseksi.

Vaasanilla ei ole omaa kuljetuskalustoa, vaan kuljetukset hoituvat luotettujen kumppaneiden toimesta. Kuljetuskilometrien määrä on vähentynyt ajan mittaan noin 18 miljoonasta kilometristä alle 9 miljoonaan kilometriin vuodessa reitityksiä optimoimalla ja yhteiskuljetuksia muiden leipomotoimijoiden kanssa järjestämällä. Yhteiskuljetuksissa samoihin kauppoihin kaikki leipurit voittavat, ja polttoainetta ja luontoa säästyy yritysکوhtaisiin erilliskuljetuksiin verrattuna. Jakelukuljetusten päästöt ovatkin vähentyneet vuodesta 2019 jo yli kolmanneksella.

Auto autolta pienemmät päästöt

Jakelukalusto kehittyy jatkuvasti. Leipien kuljetustehokkuutta on parannettu jo aiemmin hankkimalla 32 metrin pituisia, suuremman kuljetuskapasiteetin HCT (High Capacity Transport) -rekkoja, jotka ovat melkein kolmanneksen isompia kuin tavalliset kuljetusrekat. Pidempiin rekkoihin mahtuu enemmän leipää, jolloin kuljetuksia tarvitaan vähemmän. Keväällä 2023 kaksi dieselrekoista vaihtui lisäksi kaasukäyttöisiksi, jolloin niiden käyttövoimaksi soveltuu vähäpäästöisempi, kotimainen biokaasu.

Lisäksi muutamalla reitillä kuljetuskumppanin kanssa on sovittu uusiutuvan dieselin käytöstä, ja näiden reittien ilmastovaikutus on jopa 90 % pienempi

CASE

LEIPÄÄ KAUPPOIHIN BIOKAASULLA

Koska tuoretta Vaasan-leipää kuljetetaan kauppoihin ympäri Suomea kuutena päivänä viikossa, jakelukuljetusten päästöjen vähentäminen on isossa roolissa ilmastotyössämme. Vuonna 2023 otimme uuden askeleen kohti vähäpäästöisempiä kuljetuksia yhdessä kuljetuskumppanimme Tavaralähetien kanssa tuomalla pisimmälle Vantaalta Kiiminkiin ulottuvalle reitille dieselrekkojen tilalle kaasurekat, jotka kulkevat biokaasulla. Vuositasolla yhteensä 600 000 ajokilometrin reitillä päästöjä säästyy kaasurekkojen ja biokaasun ansiosta jatkossa yli 600 hiilidioksiditonnia vuodessa.

Vaasanilla oli pohdittu kaasulogistiikkaan siirtymistä jo jonkin aikaa, ennen kuin palaset lokahtivat kohdilleen. ”Olimme keskustelleet eri liikennöitsijöiden kanssa kaasurekkojen mahdollisuudesta, mutta se oli tyssännyt kaasautojen liian korkeaan

hintaan”, Vaasanin logistiikka- ja toimitusvarmuusjohtaja **Hannu Nylander** muistelee. Sittenkin käytäntö on kuitenkin osoittanut, että biokaasukuljetusten kustannukset ovat samaa tasoa dieselkuljetusten kanssa. ”Tämä on ympäristöteko, josta ei ole tarvinnut maksaa ylimääräistä”, Nylander toteaa.

Biokaasulla on tärkeä rooli liikenteen päästövähennyksissä seuraavan vuosikymmenen aikana. Biokaasun tuotantoa tarvitaan Suomeen kuitenkin lisää, ja jakeluverkostoa täytyy laajentaa, jotta kustannustehokkuus, saatavuus ja toimitusvarmuus palvelevat Vaasanin kaltaisia toimijoita. Vaasan liittyi vuonna 2023 Suomen Biokierto ja Biokaasu ry:n jäseneksi voidakseen osaltaan edistää biokaasuinvestointeja ja alaan liittyvää sääntelyä.

Hannu Nylander

Logistiikka- ja toimitusvarmuusjohtaja

“Tämä on ympäristöteko, josta ei ole tarvinnut maksaa ylimääräistä.”

fossiiliseen dieseliin verrattuna¹. Tulevien vuosien tavoitteena on kasvattaa kaasukäyttöisen kaluston osuutta, jolloin matkat voidaan taittaa vähähiilisellä biokaasulla. Lisäksi reittien optimointia jatketaan edelleen kuljetuskilometrien vähentämiseksi.

Lantmännenin Ilmasto & Luonto -viljelyohjelma

Teettämämme hiilijalanjälkilaskelman perusteella Vaasan Ruispalojen keskimääräisestä hiilijalanjäljestä yli 60 % syntyy alkutuotannossa, etenkin lannoitteiden ja työkonoiden polttoaineen käytöstä. Siksi Vaasan on mukana Lantmännenin Ilmasto & Luonto -ohjelmassa, jossa pienennetään kotimaisen rukiin viljelyn ilmastovaikutuksia ja tuetaan luonnon monimuotoisuutta, yhdessä viljelijöiden kanssa. Ohjelman tavoitteena on varmistaa rukiin ja muiden viljojen elinvoimaisuus myös tulevaisuudessa edistämällä entistä kestävämpiä ja kannattavampia viljelytapoja. Viljelijä saa ohjelman mukaisista toimistaan erillisen hintalisän.

Ilmasto & Luonto -ohjelmassa toteutetaan konkreettisia toimenpiteitä pellolla: viljelijät käyttävät työkonneissa biopolttoaineita fossiilisten sijaan ja pelloilla alhaisemman ilmastovaikutuksen lannoitteita. Tärkeässä osassa on myös hiilensidonta maaperään. Pelloille ja niiden reunoille sijoitetaan pölyttäjiä varten kukkivia vyöhykkeitä sekä jätetään lintuja varten viljelemättömiä alueita.

Lantmännen arvioi, että Ilmasto & Luonto -ohjelman toimenpiteillä on mahdollista pienentää kotimaisen rukiin viljelyn kasvihuonekaasupäästöjä noin 15 prosenttia verrattuna keskimääräiseen

rukiin viljelyyn vuosina 2015–2020, jolloin ohjelman toimenpiteitä ei toteutettu.

Ohjelman kriteeristön mukaisesti viljelty ensimmäinen ruissato korjattiin syksyllä 2022. Sadon määrä vastasi Vaasan Ruispalat Ohut Herkku -leipään tarvittavan rukiin volyymia. Siksi Ilmasto & Luonto -tunnus lisättiin viime kesänä ensimmäisenä Vaasan Ruispalat Ohut Herkun pakkaukseen. Ilmasto & Luonto -ohjelman tunnus auttaa kuluttajia tekemään vastuullisia valintoja leipähyllillä ja tukemaan kestävää kotimaista ruoantuotantoa. Vuonna 2023 ohjelmassa oli mukana lähes sata viljelijää.

Vaasanin tavoitteena on kasvattaa Ilmasto & Luonto -viljan osuutta käyttämissään viljaraaka-aineissa, ja rakennamme parhaillaan tarkempaa suunnitelmaa ohjelman laajentamisesta myös muihin viljoihin. Ohjelman avulla toteutamme arvoketjun ilmastotavoitteemme mukaisia päästövähennyksiä.

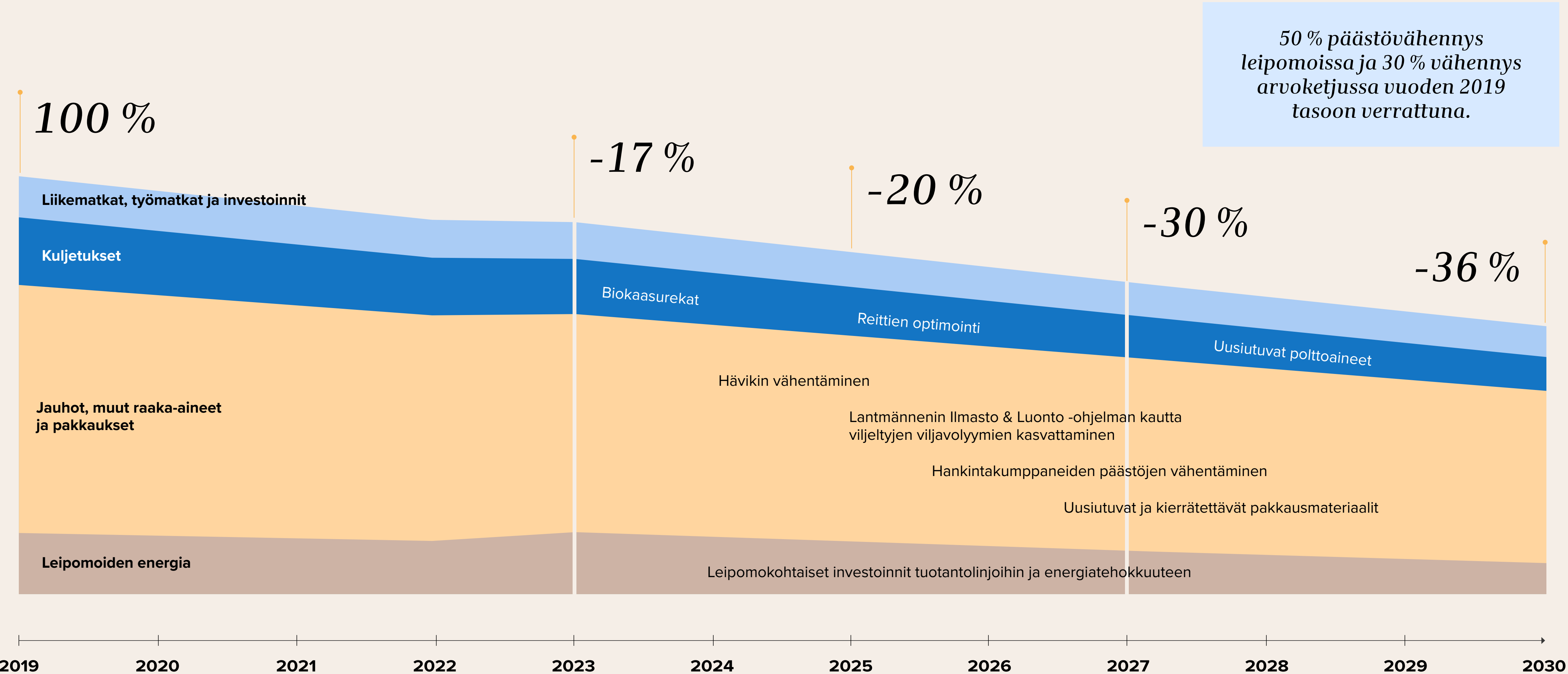
Massabalanssimenetelmää tarvitaan arvoketjun päästövähennysten vauhdittamiseen

Lantmännenin Ilmasto & Luonto -rukiin alhaisempi päästövaikutus huomioidaan ilmastovaikutuslaskelmassa massabalanssimenetelmän avulla, sillä Ilmasto & Luonto -vilja sekoittuu kuljetusten, varastoinnin ja mylläysprosessin aikana muilla menetelmillä viljeltyyn viljaan. Massabalanssimenetelmä mahdollistaa päästövähennysten tukemisen monivaiheisessa arvoketjussa ilman fyysisen tuotteen erottelua ja erilliskuljetuksia ja on siksi kustannustehokkaampi toimintamalli arvoketjun päästöjen vähentämisessä.

Vaasan on mukana Lantmännenin Ilmasto & Luonto -ohjelmassa, jossa pienennetään kotimaisen rukiin viljelyn ilmastovaikutuksia ja tuetaan luonnon monimuotoisuutta.

¹ Neste My Uusiutuva diesel

Vaasanin ilmastopolku

Töissä Vaasanilla

Vaasan ei olisi Vaasan ilman ihmisiä, jotka kehittävät tuotteet, hankkivat raaka-aineet, leipovat ne leiviksi ja myyvät leivät asiakkaille. Suomessa työntekijöitä on noin 500.

Me vaasanilaiset

Meillä työurat ovat keskimäärin pitkiä ja monipuolisia, mikä kertoo siitä, että ihmiset viihtyvät. Vaasanilla on mutkaton ja avoin työkuultuuri, josta olemme erityisen ylpeitä. Osana Lantmännen-konsernia meillä on käytössä myös konserninlaajuiset toimintaperiaatteet ja ohjeet, kuten eettiset periaatteet ja konsernin laaja osaamisen kehittämisen koulutustarjonta.

Työntekijöitä koulutetaan uusiin tehtäviin ja kannustetaan tehtäväkiertoon niin Vaasanilla kuin Lantmännen-konsernin eri divisioonissa, oman kiinnostuksen mukaan. Nuorille, uransa alkuvaiheessa oleville osaajille on tarjolla sekä Lantmännenillä että Lantmännen Unibakella kansainväliset Graduate-ohjelmat.

Osana Lantmännen-konsernia voimme tarjota monipuolisia urapolkuja monen alan ammattilaisille. Oma aktiivisuus on avainasemassa ja siihen kannustetaan.

Monen polven osaajia

Haluamme huomioida myös työuransa eri vaiheissa ja erilaisissa elämäntilanteissa olevat

osaajat, ja olemme asettaneet tavoitteet harjoittelu- ja opinnäytepaikkojen tarjoamiseen nuorille. Lisäksi suunnittelemme mallia jouston ja erilaisten työaika- ja tehtävämallien tarjoamiseen yli 55-vuotiaille tekijöille.

Työllistämme vuosittain noin 70 kesätyöntekijää, ja osalle heistä Vaasan on ensimmäinen varsinainen työpaikka. Näistä nuorista moni saattaa jatkaa osa-aikaista työskentelyä leipomoissa tai leipomo-myymöläöissä myös kesän jälkeen, esimerkiksi opintojen ohella.

Varttuneempien osaajien erilaisia elämäntilanteita huomioidaan ergonomiaa ja henkistä hyvinvointia tukemalla, automaatiota lisäämällä ja tarvittavilla tehtävämuutoksilla. Henkilökohtaiset keskustelut työntekijän ja esihenkilön kesken ovat tärkeitä tukemisen tapojen tunnistamiseksi, ja näihin pyrimme tarjoamaan esihenkilöille riittävät työkalut ja tuen.

Yhdenvertaisuuden ja osallisuuden edistäminen

Muuttuvassa, kansainvälistyvässä maailmassa, jossa sekä työntekijä- että asiakaskunta monimuotoistuvat, on kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, miten kohtaamme toisemme ja miten voimme huomioida ihmisten erilaiset taustat ja elämäntilanteet niin, ettei kukaan kokisi oloaan ulkopuoliseksi työyhteisössä. Meillä kaikki ovat samanarvoisia iästä, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, kansallisuudesta, uskonnosta, kehitysvammasta tai muista henkilöön liittyvistä syistä riippumatta.

Haluamme tarjota työntekijöillemme työyhteisön, jossa jokaisella on samat mahdollisuudet, ja jossa jokainen työntekijä saa tukea työssään onnistumiseen taustastaan riippumatta. Monimuotoisen ja kaikkia kunnioittavan työyhteisön

rakentamiseksi meillä on seuraavat koko Lantmännen-konsernille yhteiset tavoitteet:

1. sukupuolten tasapuolinen edustus
2. sama palkka samoista tehtävistä
3. nollatoleranssi syrjinnälle ja häirinnälle
4. eri taustoista ja kansalaisuuksista koostetut tiimit
5. kannustaminen tiedon jakamiseen eri sukupolvien välillä.

Henkilöstön hyvinvointi

Panostamme henkilöstömme hyvinvointiin, sillä hyvinvoiva henkilöstö on yrityksen menestyksen edellytys. Joka toinen vuosi teetettävän henkilöstökyselyn viimeisin tulos, niin kutsuttu työtyytyväisyys- ja motivaatioindeksi, oli Suomen ja Baltian tuoreleipäliiketoiminnassa 75/100 vuonna 2023, työntekijöiden sitoutumista kuvaavan lojaalisuusindeksin ollessa 81/100. Tuloksissa oli hieman nousua verrattuna edelliseen kyselykierrokseen vuodelta 2021. Kyselyn vastausprosentti oli kattava 91 %. Esihenkilötyöskentelyä mittaava johtajuusindeksi oli myös hyvällä tasolla, 81/100.

Hybridimalliin totuttelemassa

Pandemian jälkeinen hybridityömalli on haastanut Vaasanin yrityskulttuuria ja yhdessä tekemistä uudella tavalla. Teetimme keväällä 2023 hybridityömallista kyselyn toimihenkilöille, ja tulokset kertoivat työntekijöiden olevan tyytyväisiä hybridityöskentelyyn. Vaasanin hybridityömalli on rakennettu siten, että se tukee organisaation toimintaa nyt ja tulevaisuudessa, varmistaen samalla joustavuuden työntekijöidemme arjessa.

Jotta voimme varmistaa Vaasanin yhteisöllisen organisaatiokulttuurin säilymisen sekä vahvistaa ja kehittää kulttuuriamme, päädyimme lisäämään läsnätyöpäivien määrää kahdesta kolmeen viikossa. Lähityöskentelyllä voimme lisäksi tehostaa tiedonkulkua sekä tukea ideointia.

Jatkamme yhdenvertaisuus- ja osallisuustyön kehittämistarpeiden arviointia vuoden 2024 aikana yhdessä emoyhtiömme Lantmännen Unibaken HR-toiminnon kanssa ja kartoitamme malleja henkilöstön yhdenvertaisuus- ja osallisuuskokemuksen arviointiin.

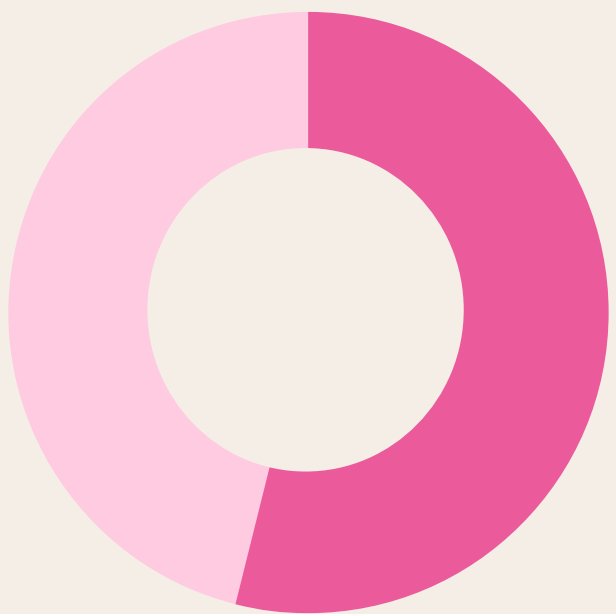
Työturvallisuus ja hyvinvointi

Terveiden ja hyvinvoinnin suhteen tavoitteemme on selkeä: Haluamme, että jokainen vaasanilainen lähtee päivän päätteeksi töistä vähintään yhtä hyvässä kunnossa kuin töihin saapuessaan. Tarjoamme henkilöstölle kattavan työterveyshuollon. Vuonna 2030 haluamme olla terveys- ja turvallisuus-kulttuurissamme erinomaisella tasolla. Lisäksi pyrimme siihen, että vaasanilaiset huolehtivat aktiivisesti myös työkavereidensa turvallisuudesta: turvallisuushavaintoja tehdään vuosittain vähintään 600. Sairauspoissaoloissa tavoittelemme alle 3,5 prosentin tasoa. Vuonna 2023 turvallisuushavaintoja ja läheltä piti -ilmoituksia tehtiin yli 1 900 kappaletta. Havainnot koskivat esimerkiksi laitteiden toimintaan tai suojaukseen liittyviä riskejä, kaatumis- tai kompastumisvaaraa, sähköturvallisuusriskejä tai liukastumisvaaraa.

Ennaltaehkäisy on työturvallisuuden A ja O

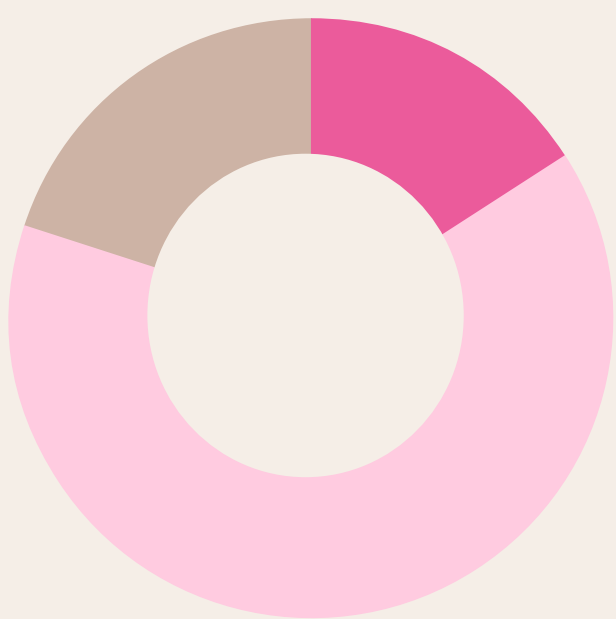
Lähtökohtanamme on tarjota työntekijöille hyvinvoiva ja turvallinen työympäristö, jossa pyritään

**Henkilöstön
sukupuolijakauma, %**

- Naiset, 54 %
- Miehet, 46 %

**Henkilöstön
ikäjakauma, %**

- Alle 30-vuotiaat, 16 %
- 30–55-vuotiaat, 65 %
- Yli 55-vuotiaat, 20 %

estämään työtapaturmien sekä ammattitautien synty. Toteutamme vuonna 2021 lanseerattua Lantmännen Unibaken Terveys ja turvallisuus -ohjelmaa, joka sisältää monia työkaluja turvallisen työympäristön luomiseen. Tärkeimpiä niistä ovat mm. juurisyiden analysointityökalut ja hyvinvoivan ja turvallisen työkuultuurin itsearviointityökalu. Pitkiä sairauspoissaoloja aiheuttavissa sairaustapauksissa seurataan periaatteita, joilla pyritään minimoimaan riskiä myöhempisiin poissaoloihin, kuten varhainen tuki, vastuiden ja roolien selkeä jako, kahdenkeskiset keskustelut sekä turvallisen töihin paluun varmistaminen sairausloman jälkeen.

Työturvallisuuden osalta vuosi 2023 oli meille menestyksellinen. Työtapaturmien kokonaismäärä alentui lähes 50 % ja oli selvästi edellisvuotta matalampi. Sairauspoissaolon aiheuttaneiden työtapaturmien määrä aleni 40 %. Muissakin työturvallisuusmittareissa saavutimme meille asetetut tavoitteet.

Osaamisen kehittäminen

Henkilöstön osaamisen kehittäminen on strategisesti tärkeä osa-alue, ja kehittymistarpeita kartoitetaan säännöllisissä esihenkilö–alaiskeskusteluissa. Kannustamme työntekijöitämme oppimaan uutta ja jakamaan omaa osaamistaan ja oppejaan toistensa kanssa.

Osaamisen kehittämisessä noudatamme 70–20–10-ajattelua, eli tavoittelemme sitä, että osaamisen kehittämisestä 70 % tapahtuu työssä oppimisena, 20 % vertaisoppimisena ja 10 % muodollisten koulutusten kautta.

Hyvät esihenkilötaidot ovat avainasemassa henkilöstön suoriutumisessa sekä hyvinvoinnin ja viihtymisen varmistamisessa. Koulutamme esihenkilöitä ja tiiminvetäjiä jatkuvasti. Arvot ja kuusi johtotähteä antavat raamit johtamistyölle ja luovat yhtenäistä johtamiskulttuuria yrityksessämme.

Kaikkien työntekijöiden tulee myös suorittaa säännöllisesti oman roolinsa mukaisesti Lantmännenin, Lantmännen Unibaken tai maatason pakollisia koulutuksia, jotka liittyvät mm. eettisiin toimintaperiaatteisiin, tietoturvaan, lain ja säännösten noudattamiseen sekä kilpailun sääntelyyn.

Oppilaitosyhteistyötä kehittämässä

Haluamme, että Vaasan on myös tuleville sukupolville kiinnostava ja kilpailukykyinen työpaikka. Vuoden 2023 aikana ryhdyimme kehittämään työnantajamielikuvaamme erityisesti nuorten keskuudessa solmimalla oppilaitoskumppanuuksia ja kehittämällä systemaattisemman lähestymistavan lopputyö- ja harjoittelupaikkamahdollisuuksien tarjoamiseen.

Osallistumme säännöllisesti oppilaitostapahtumiin, joissa nuoret voivat kohdata tulevia työnantajiaan, ja kohtaamisissa me puolestamme pääsemme kertomaan Vaasanista ja Lantmännenistä työnantajana. Omat työntekijämme käyvät myös oppilaitosvierailuilla esimerkiksi pitämässä vierailuluentoja. Lantmännen on Suomessa monelle vielä tuntematon toimija, mutta Vaasan on lähes jokaiselle tuttu, ja yhdessä voimme tarjota varsin monipuolisia ja kiinnostavia urapolkuja niin Suomessa kuin ulkomailla.

CASE

TERVEYS- JA TURVALLISUUSKOULUTUKSET

Lantmännen Unibaken strateginen Terveys ja turvallisuus -ohjelma näkyi vaasanilaisten vuodessa 2023 monella tavalla. Ylimmän johdon esimerkillä Vaasanilla aloitettiin terveys- ja turvallisuuskoulutukset, minkä jälkeen muu organisaatio kutsuttiin mukaan oppimismatkalle, joka jatkuu verkkokoulutuksen ja keskustelevien työpajojen muodossa myös vuonna 2024. Koulutusten tavoitteena on lisätä vaasanilaisten tietämystä terveydestä ja työympäristöstä sekä vähentää riskejä ja onnettomuuksia.

Esihenkilöt saavat koulutuksesta konkreettisia työkaluja, joilla osallistaa, sitouttaa sekä kannustaa työntekijöitä kantamaan vastuuta terveydestä ja turvallisuudesta. Koulutus on tärkeä osa turvallisuuskulttuurin kehittämistä tasolle, jolla poissaoloon johtavilta tapaturmilta ja ammattitaudeilta vältytään ennaltaehkäisevän ja turvallisuusriskit huomioivan toimintakulttuurin ansiosta.

Raportointiperiaatteet

Tämä katsaus ei sellaisenaan noudata Global Reporting Initiative -raportointiohjeistusta tai eurooppalaisia kestävyysraportointistandardeja. Koska olemme osa ruotsalaista Lantmännen-konsernia, emme julkaise erillistä vuosikertomusta tai vastuullisuusraporttia. Lantmännen-konserni julkaisee vuosittain konsernin kaikki liiketoiminta-alueet kattavan vastuullisuusraportin osana vuosikertomustaan osoitteessa:

www.lantmannen.com/about-lantmannen/financial-information/annual-report-with-sustainability-report/.

Tämän raportin tiedot koskevat pääosin Vaasan Oy:n Suomen tuoreleipäliiketoiminnan toimintoja. Lukuihin ei ole sisällytetty Baltian sisäryitysten toimintoja.

Tuotannon ympäristövaikutukset, kuten energia-, päästö- ja jäteluvut, kattavat Suomen leipomot. Leipomoiden energia- ja päästötiedoissa vuosilta 2019 ja 2022 on mukana Kotkan leipomon tuoreleipätoiminnot, jotka lopetettiin vuonna 2022, kun Vantaalle avattiin uusi Viljatar-palaleipälinja. Kotkan leipomon luvut eivät kuitenkaan sisälly jäte- tai vedenkulutustietoihin.

Energian kulutustiedot saadaan energia-kumppaneilta ja jätemäärät jätteet vastaanottavilta jätehuoltokumppaneilta ja Kotkan AgroRecycling-käsittelylaitokselta.

Päästölaskennassa noudatetaan kansainvälistä Greenhouse Gas Protocol -laskentaohjetta ja päästökertoimina käytetään Lantmännen-konsernin määrittämiä polttoaineiden päästökertoimia, jotka ovat linjassa esimerkiksi Tilastokeskuksen polttoaineluokituksen päästökerrointen kanssa. Sähkön markkinaperusteiset päästöt on laskettu huomioiden uusiutuvan sähkön alkuperätakuut. Raaka-ainehankintojen osalta päästökertoimina hankintavolyymeille on käytetty osittain tanskalaisen **Conciton The Big Danish Climate Databasen** päästökertoimia ja osittain ruotsalaisen Research Institutes of Swedenin koostamia raaka-ainekohtaisia päästökertoimia. Rukiin osalta on käytetty Lantmännenin Ilmasto & Luonto -ohjelman vertailuvuosien päästötason laskennassa hyödynnettyjä ProAgrialta saatuja Suomen keskimääräisen rukiinviljelyn peltolohkokohtaisista tiedoista johdettuja keskimääräisiä viljelyn lähtötietoja. Valuuttamääräiseen hankintaan

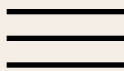
ja investointeihin perustuvien erien osalta päästökertoimet on otettu Exiobase-tietokannasta, kuljetuspäästöjen osalta **EcoTransIT-laskurin** tietokannasta. Liikematkustuksen päästöt perustuvat kirjanpidon matkakulukustannuksiin. Työmatkojen osalta laskenta perustuu keskimääräiseen henkilöstön lukumäärään ja työmatkan pituuteen ja autolla työmatkat taittavien osuuteen. Etätyön mahdollisesti tuomia säästöjä työmatkojen päästöihin ei ole huomioitu toimihenkilöiden osalta.

Tuotannon hävikkitiedot perustuvat tuotannon-suunnittelujärjestelmän tietoihin, ja valmiiden tuotteiden hävikin tiedot lasketaan valmistettujen ja myytyjen tuotteiden välisenä laskennallisena erona, joka sisältää myös mahdolliset ruoka-apulahjoitukset myymäläleipomoista.

Henkilöstö- ja koulutustiedot on koostettu henkilöstötietojärjestelmistä. Taloustiedot on saatu talouden tietojärjestelmistä.

Tapaturmatiedot ja työturvallisuushavainnot on saatu työturvallisuuspäällikön ylläpitämästä tilastosta ja havaintojen ilmoitusjärjestelmästä.

Datataulukot

Terveellisyys

Leipävalikoiman terveellisyys, % osuus myynnistä	2023	2022	2021
Täysjyväleipien osuus (yli 50 % viljasta täysjyvää)	53,6	53,9	52,2
Runsaskuituiset (yli 6 g kuitua)	66,8	67	66,8
Kuitupitoiset (yli 3 g kuitua) leipien osuus	96,3	96,4	96,5
Keskimääräinen kuitupitoisuus, g/100 g	8,04	8,05	8,05
Normaalisuolaiset (alle 1,2 g/100 g)	94,9	94	93,7
Vähäsuolaiset (alle 0,9 g/100 g)	0,97	1,58	1,61

Laadunhallinta	2023	2022	2021
Tuoterekламаatiot, kpl per myyty 100 tonnia	3,5	3	3,5
Takaisinvedot, kpl	0	0	0

Ympäristö

Tuotantovolyyymi, tonnia	2023	2022	2019	Muutos 22–23	Muutos 19–23
Tuotettu leipä	35 215	35 560	39 218	-1 %	-10 %

Kasvihuonekaasupäästöt, tCO ₂ e	2023	2022	2019	Muutos 22–23	Muutos 19–23
Scope 1 polttoainekäyttö	7 459	6 223	7 678	20 %	-3 %
Scope 2 hankittu sähkö, höyry ja kaukolämpö (markkinaperusteinen)	968	1 121	1 513	-14 %	-36 %
Yhteensä scope 1–2	8 427	7 344	9 191	15 %	-8 %
Scope 3					
Hankitut tuotteet ja palvelut	26 782	28 815	31 126	-7 %	-14 %
Käytetyn energian epäsuorat päästöt	2 145	1 690	1 789	27 %	20 %
Kuljetukset (upstream)	1 912	2 267	2 919	-16 %	-34 %
Pääomainvestoinnit	1 719	4 998	1 924	-66 %	-11 %
Liikematkat	784	598	2 134	31 %	-63 %
Henkilöstön työmatkat	291	214	308	36 %	-6 %
Jakelukuljetukset	3 980	3 870	6 194	3 %	-36 %
Yhteensä scope 3	37 613	42 452	46 394	-11 %	-19 %
Yhteensä (scopet 1–3)	46 040	49 796	55 585	-8 %	-17 %

Päästöt tuotettua kiloa kohden	2023	2022	2019	Muutos 22–23	Muutos 19–23
Scopet 1–2	0,24	0,21	0,23	16 %	2 %
Scopet 1–3	1,31	1,4	1,42	-7 %	-8 %

Energiankulutus, MWh	2023	2022	2019	Muutos 22–23	Muutos 19–23
Nestekaasu	30 583	6 777	7 912	351 %	287 %
Maakaasu	523	21 722	27 418	-98 %	-98 %
Sähkö	12 759	12 810	13 139	0 %	-3 %
Höyry	2 425	3 354	4 075	-28 %	-40 %
Kaukolämpö	2 420	4 175	5 910	-42 %	-59 %
Polttoöljy	672	670	739	0 %	-9 %
Yhteensä	49 381	49 508	59 194	0 %	-17 %

Energiaintensiteetti, MWh/t	2023	2022	2019	Muutos 22–23	Muutos 19–23
Nestekaasu	0,87	0,19	0,2	356 %	330 %
Maakaasu	0,01	0,61	0,7	-98 %	-98 %
Sähkö	0,36	0,36	0,34	1 %	8 %
Höyry	0,07	0,09	0,1	-27 %	-34 %
Kaukolämpö	0,07	0,12	0,15	-41 %	-54 %
Polttoöljy	0,02	0,02	0,02	1 %	1 %
Yhteensä	1,4	1,39	1,51	1 %	-7 %

Uusiutuvan energian osuus, %	2023	2022	2021
Uusiutuvan energian osuus hankitusta energiasta	26 %	26 %	22 %

Raaka-ainekäyttö, tonnia	2023	2022	2019	Muutos 22–23	Muutos 19–23
Viljaraaka-aineet	27 456	27 168	30 326	1 %	-9 %
Muut raaka-aineet	3 505	3 814	4 136	-8 %	-15 %
Pakkausmateriaalit	531	540	592	-2 %	-10 %
Yhteensä	31 492	31 522	35 054	0 %	-10 %

Hävikki, tonnia	2023	2022	2019	Muutos 22–23	Muutos 19–23
Prosessihävikki	2 295	2 368	2 065	-3 %	11 %
Valmiiden tuotteiden hävikki	945	1 654	1 174	-43 %	-19 %
Yhteensä	3 240	4 022	3 239	-19 %	0 %

Suhteellinen hävikki, %	2023	2022	2019	Muutos 22–23
Prosessihävikki	4,7	4,8	4,2	-2 %
Valmiiden tuotteiden hävikki	2,6	3,9	3,4	-33 %

Jätteet käsittelymuodoittain, tonnia	2023	2022	2019	Muutos 22–23
Materiaalikierrätys	174	132	98	32 %
Hyötykäyttö (Lantmännen biojalostamo)	3 031	3 834	3 326	-21 %
Hyötykäyttö (rehu)	209	188	212	11 %
Energiahyötykäyttö (poltto)	845	779	741	8 %
Vaarallinen jäte	1	1	2	0 %
Muu	4	0	0	
Yhteensä	4 264	4 934	4 379	-14 %

Vedenkulutus leipomoissa, m³	2023	2022	2019	Muutos 22–23
Vedenkulutus tuotannossa*	70 226	66 642	64 599	5 %
Tuotannon vesi-intensiteetti, m³/t	1,99	1,87	1,74	6 %

*Kasvanut vedenkulutus johtuu siitä, että aiemmin energiakumppanilta hankittu höyry valmistetaan nykyisin leipomossa

Ihmiset

Henkilöstö työsuhdetyypeittäin	2023	2022
Henkilöstön lukumäärä Suomessa, FTE	490	490
Toimihenkilöt	39 %	39 %
Työntekijät	61 %	61 %
Vakituiset työsuhteet	92 %	92 %
Määräaikaiset työsuhteet	18 %	18 %
Kokoaikaiset työsuhteet	66 %	68 %
Osa-aikaiset työsuhteet	34 %	32 %

Henkilöstön sukupuolijakauma, %	2023	2022
Naisten / miesten / muiden osuus koko henkilöstö	54/46	54/47
Naisten / miesten osuus esihenkilöt*	42/58	-
Naisten / miesten osuus ylin johto**	38/62	38/62

*Tieto ei takautuvasti saatavilla
**Suomen ja Baltian johtoryhmä

Naisten ja miesten välinen palkkaero (naiset/miehet, %)	2023	2022
Ylemmät toimihenkilöt, hallinto	87	92
Ylemmät toimihenkilöt, myynti ja markkinointi	100	99
Työntekijät	97	100

Palkkaerot selittyvät pääosin työn eri vaativuusluokilla henkilöstöryhmien sisällä

Työterveys ja turvallisuus	2023	2022
Tapaturmataajuus, poissaoloon johtaneet tapaturmat	8,1	13,4
Poissaoloon johtaneet tapaturmat, kpl	6	10
Tapaturmat ilman poissaoloa, kpl	14	29
Läheltä piti –ilmoitusten lukumäärä	1 932	1 974
Korjaavien toimenpiteiden suorittamisaste, % ilmoituksista	88	87
Sairauspoissaoloaste	3,44	4,8

Työtyytyväisyys ja -hyvinvointi	2023	2022
Henkilöstökyselyn vastausprosentti	91	-
Henkilöstökyselyn kokonaistulos	75	-
Henkilöstökyselyn johtajuusindeksi	81	-
Henkilöstökyselyn lojaalisuusindeksi	81	-

Kysely toteutetaan joka toinen vuosi

PÄÄKONTTORI

PL 315
00181 Helsinki

KATUOSOITE

Salmisaarenaukio 1,
00180 Helsinki

WWW.VAASAN.FI

